

Magyarország régióinak földrajza

szerkesztette: *Dr. Szabó Géza*

tanszékvezető egyetemi docens

Magyarország régióinak földrajza

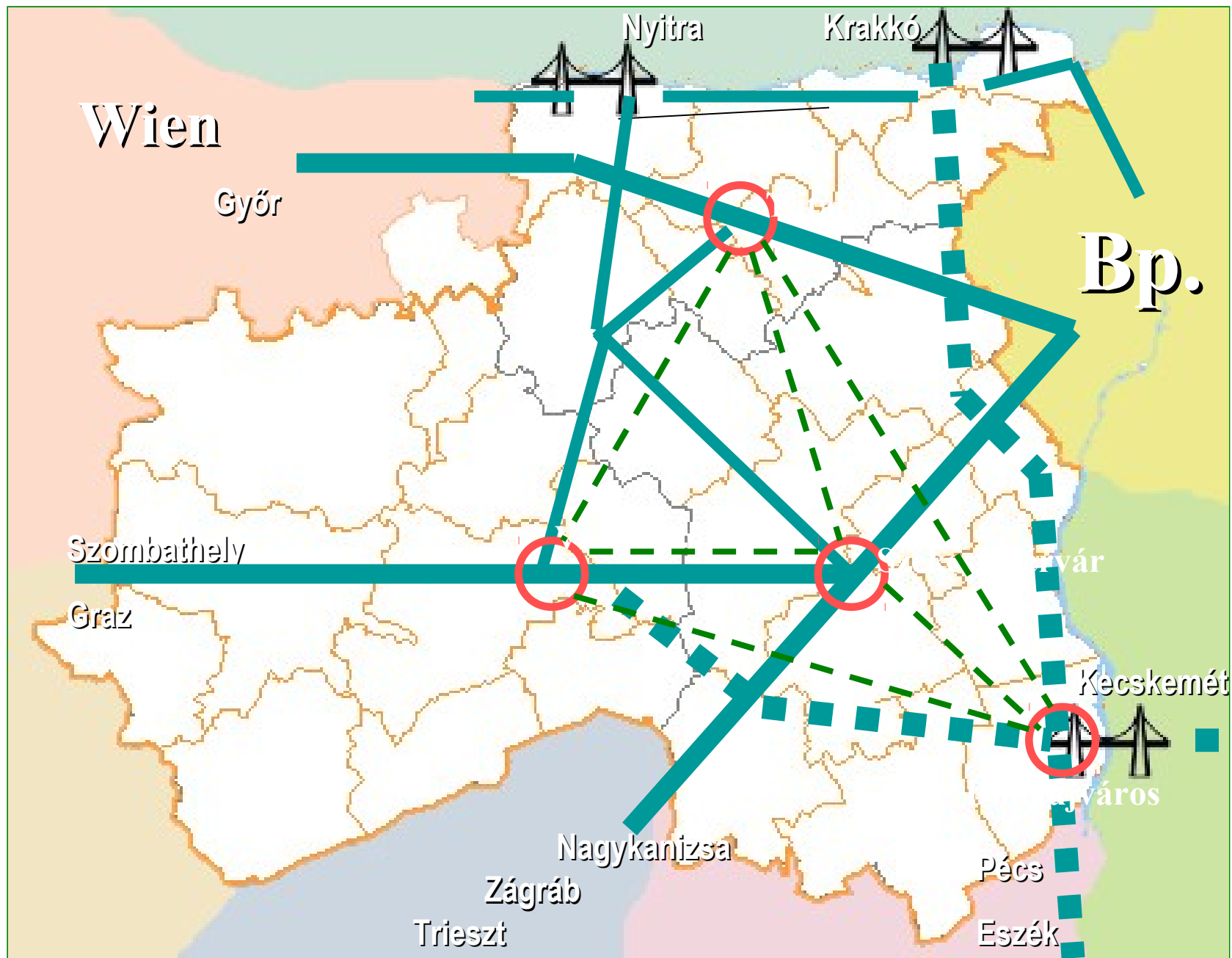
Közép-Dunántúl

Összeállította:

Dr. Szabó Géza tsz. egyetemi docens

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

A régió felépítése, kapcsolati irányai

A régió felépítése I. Természeti adottságok 1.

Tájbeosztás

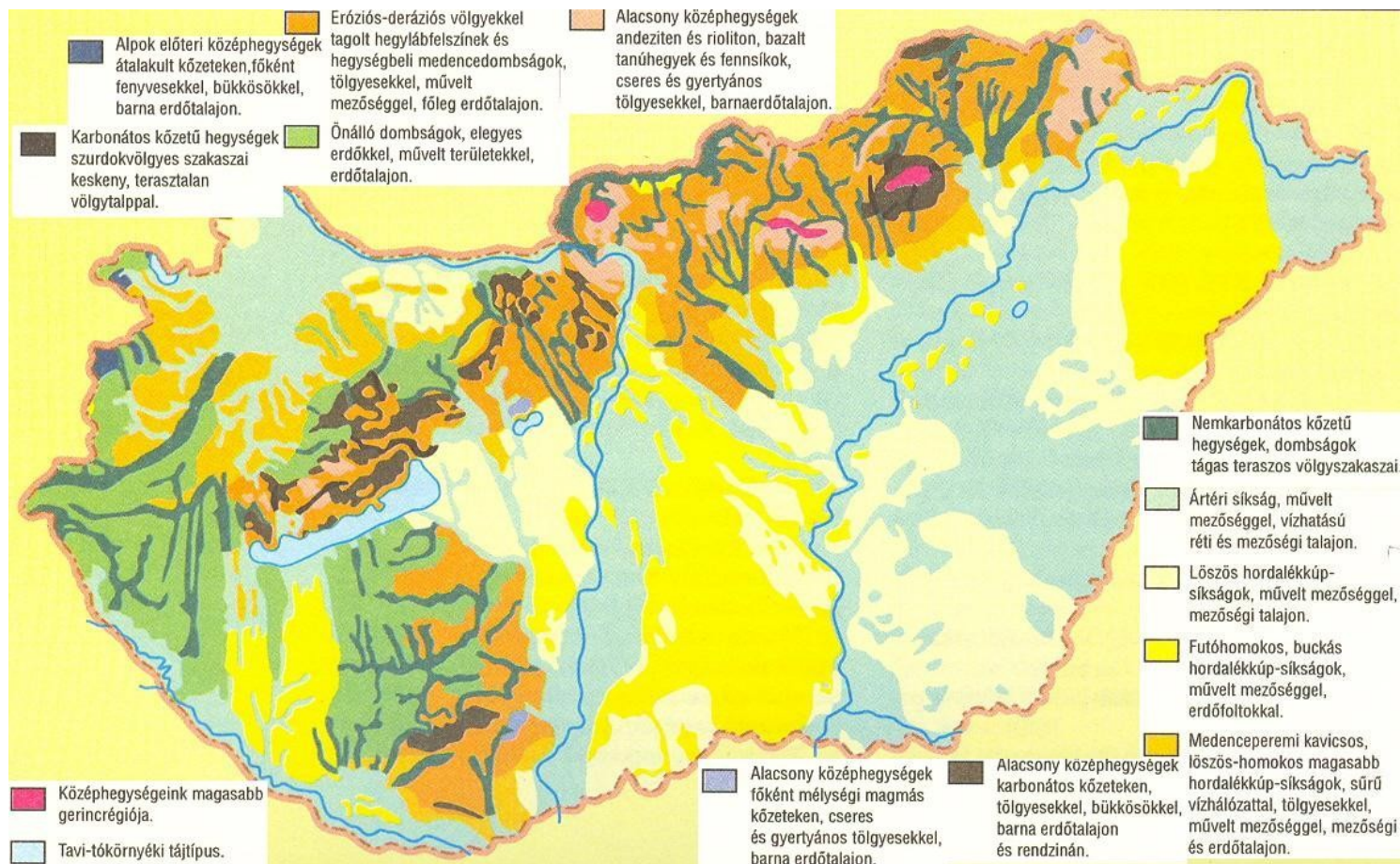
- Kisalföld:
 - Komárom-Esztergomi-síkság
- Dunántúli-középhegység:
 - Bakonyvidék,
 - Vértes-Velencei-hg.
 - Gerecse,
 - Bicske-Zsámbéki-medence
- Alföld:
 - Mezőföld nagyobbik része

Természetföldrajzi nagy- és középtájak

A régió felépítése I. Természeti adottságok 1.

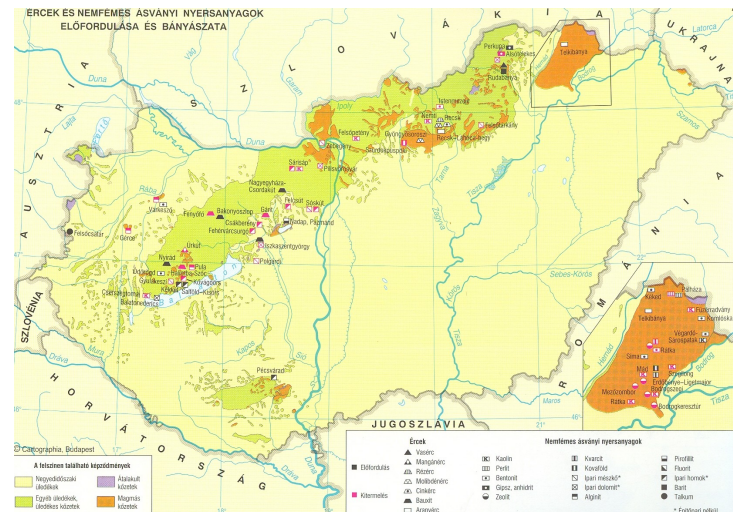
- Tájtípusok:

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

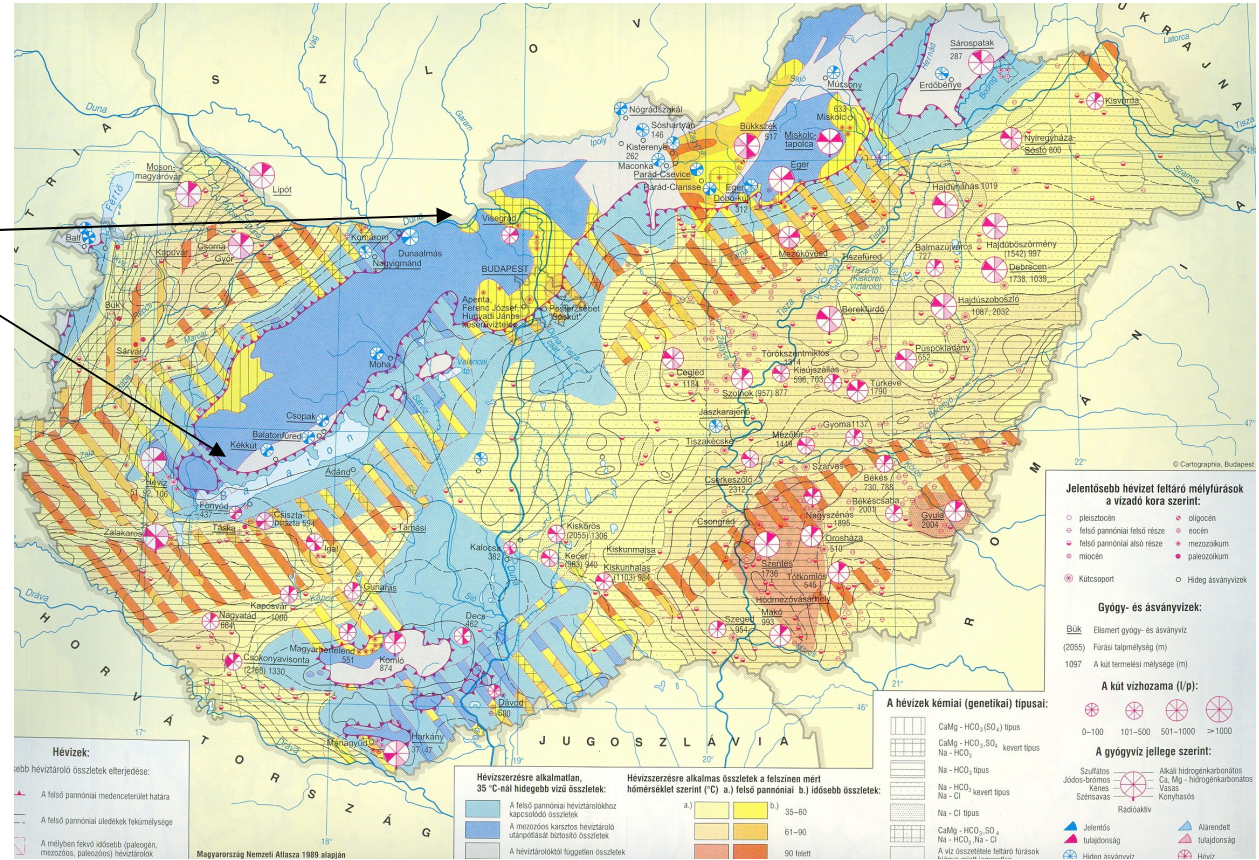
A régió felépítése I. Természeti adottságok 2.

- Ásványkincsek:
 - Energiahordozók
 - Érces és nemfémes ásványi nyersanyagok

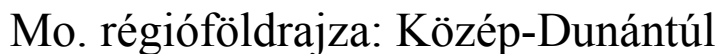
A régió felépítése I. Természeti adottságok 2.

- Felszín alatti vízkészletek:
 - Termál- és gyógyvizek

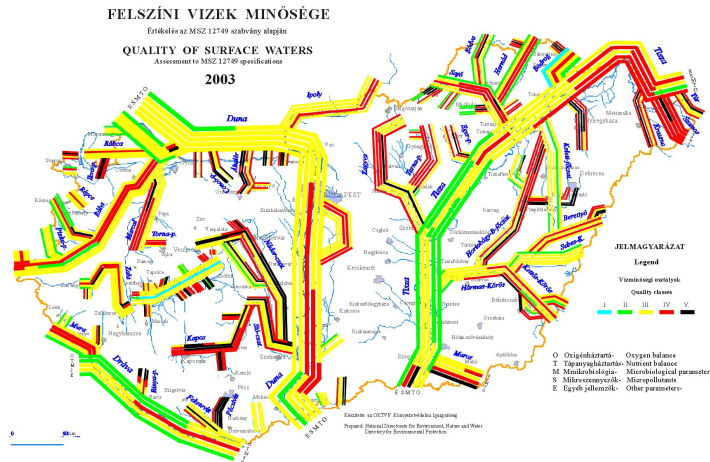

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

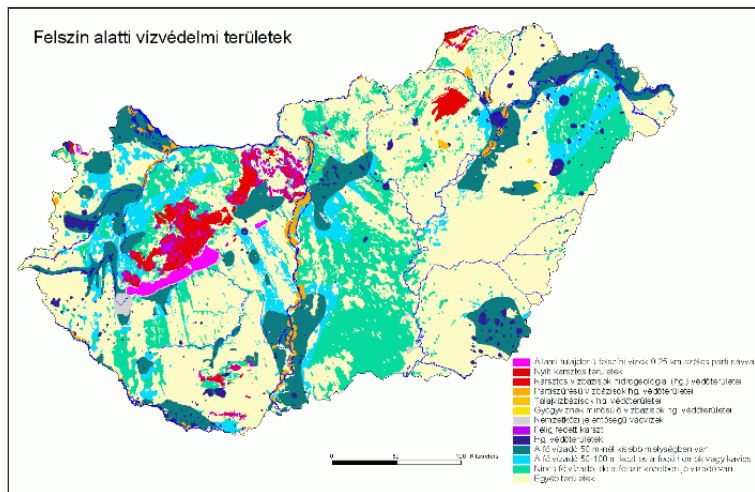
- Környezeti állapot:
 - Érzékeny természeti területek

A régió felépítése I. Természeti adottságok 3.

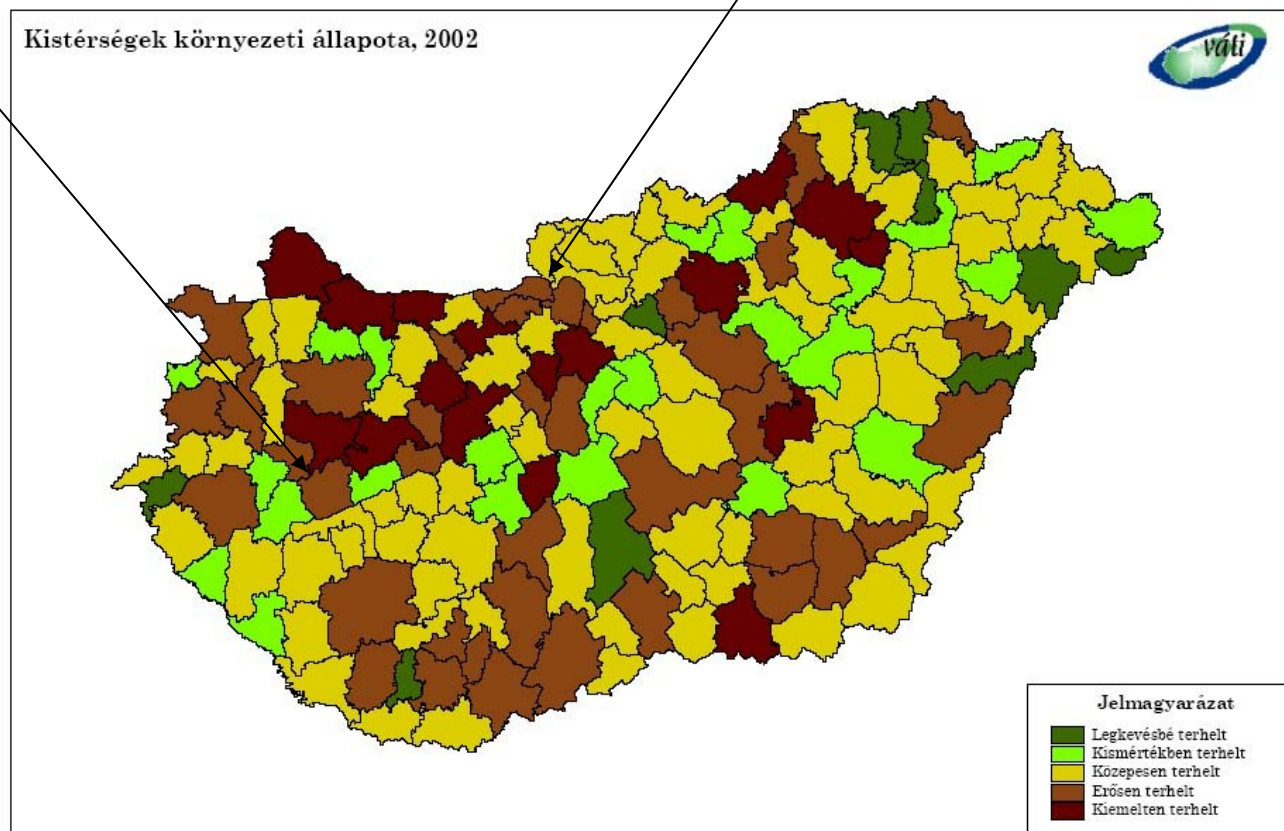

- Környezeti állapot:
 - Felszíni vizek minősége
 - Felszín alatti vizek vízminősége

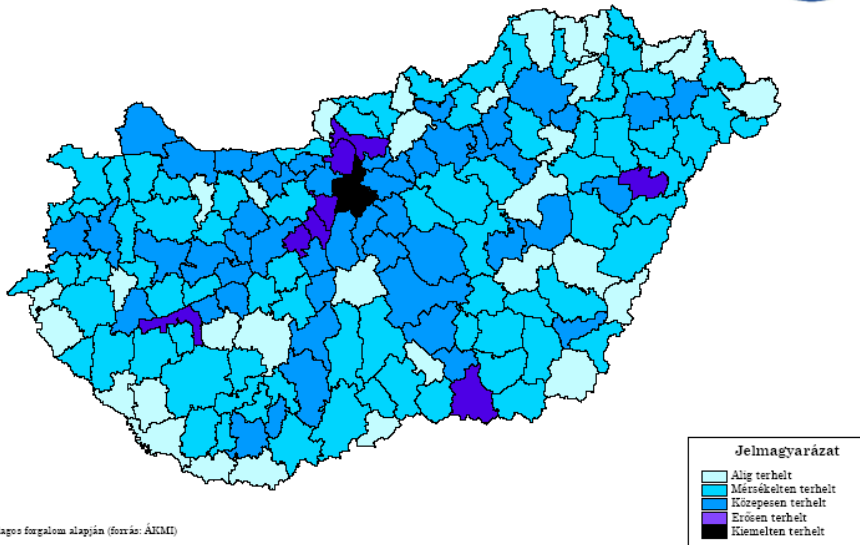
A régió felépítése I. Természeti adottságok 3.

- Környezeti állapot:
 - A kistérségek komplex környezeti állapota

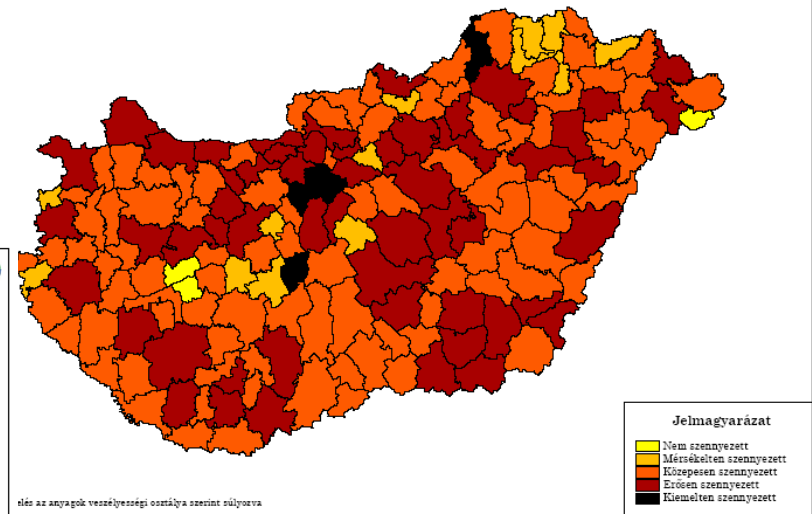

Környezeti állapot: levegőminőség

Közlekedésből származó légszennyezőanyag terhelés, 2001

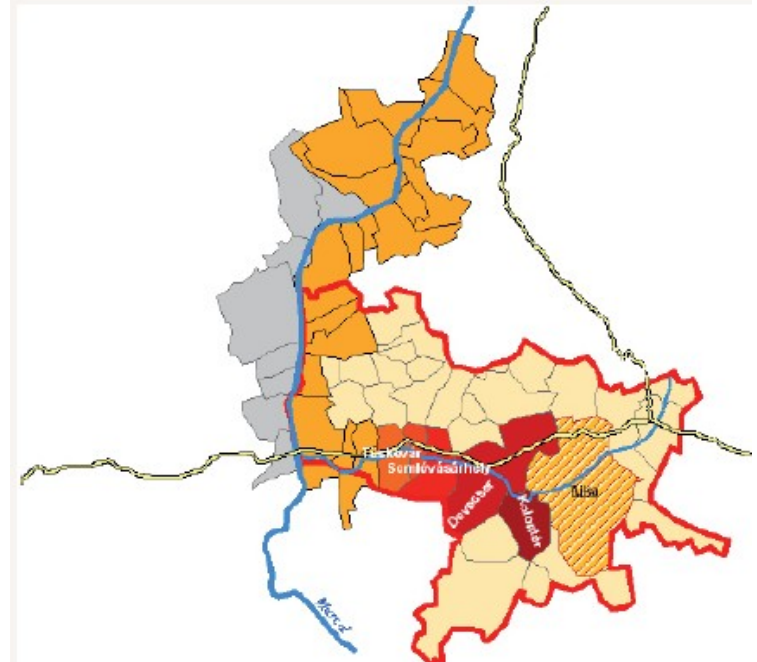
Az ipari eredetű légszennyezőanyag terhelés, 2001

- A kolontári vörösiszap katasztrófa

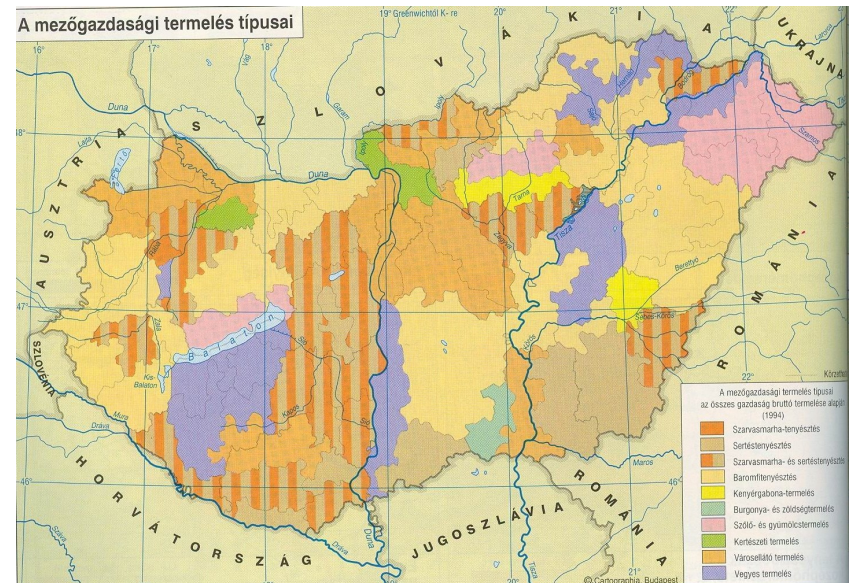
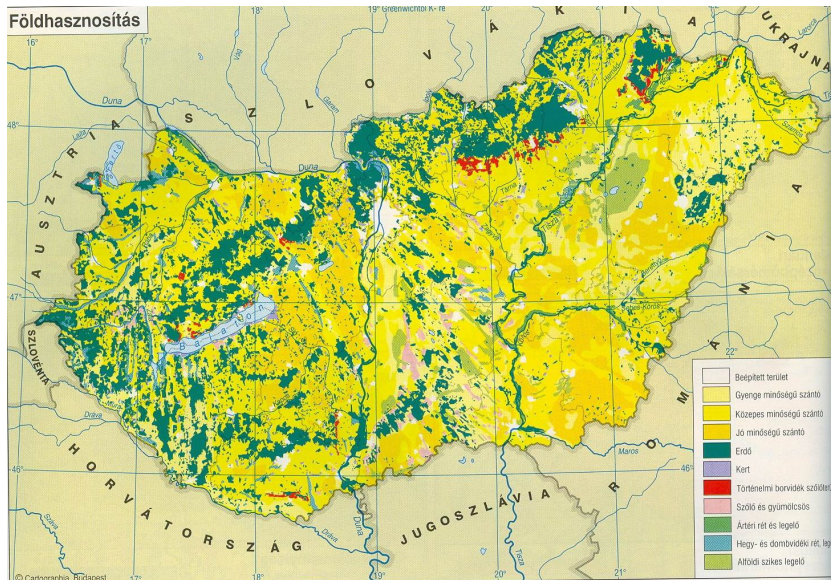
Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

A vörösiszap útja Kolontártól Malomsokig

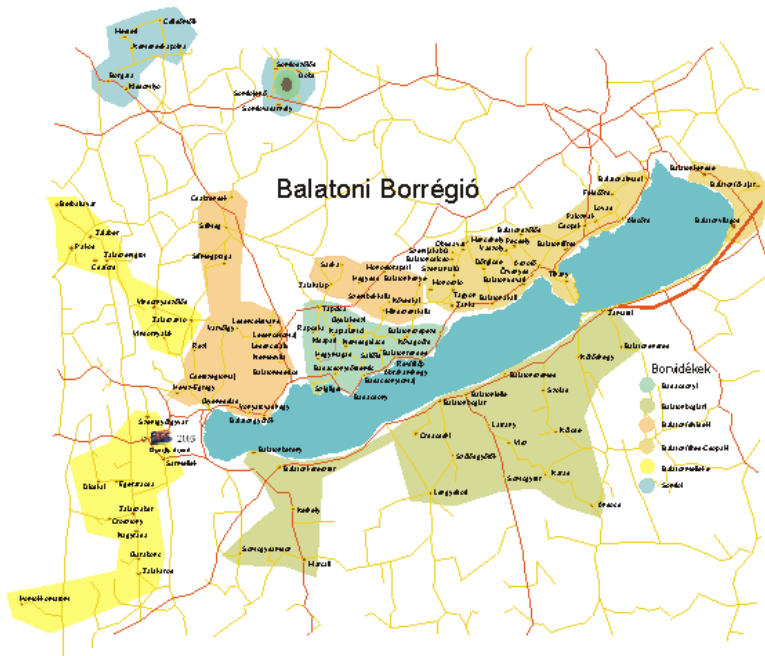
A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - Klíma, talaj adottságok és a mezőgazdasági területhasználat

A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

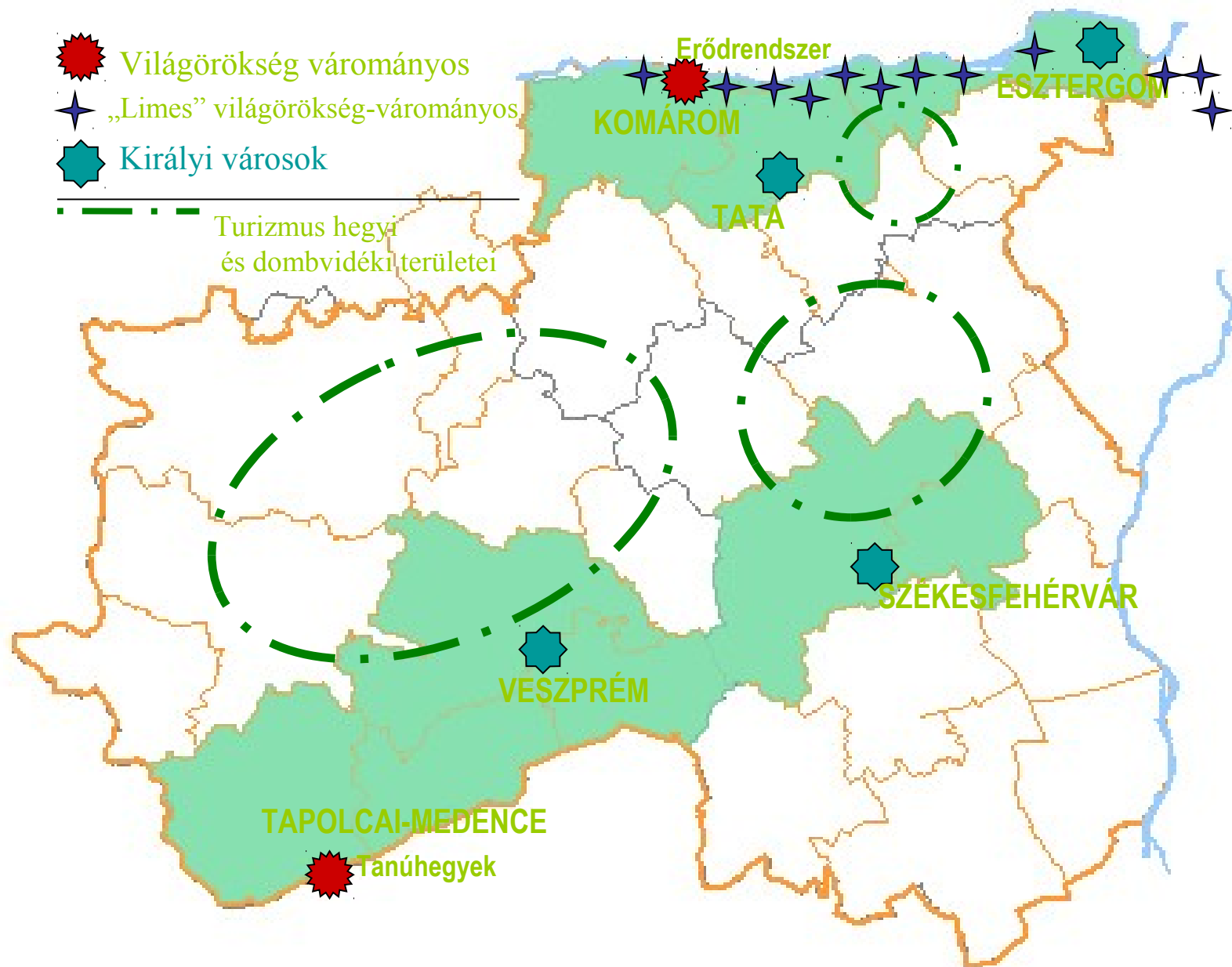
- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - Speciális növényi kultúrák, borvidékek

1. Sopron: kékfankos, merlot, cabernet sauvignon, pinot noir, zweigelt
2. Somló: olaszrizling, furmint, hárslevelű
3. Balatonmellék: olaszrizling, rizlingszilváni, zöld veltelini, piros tramini, chardonnay
4. Badacsony: olaszrizling, szürkebarát, muskotály, kéknyelű, menyegző
5. Balaton-felvidék: szürkebarát, olaszrizling, chardonnay
6. Balatonfüred-Csopak: olaszrizling, rajnai rizling, rizlingszilváni, tramini, ottonei muskotály
7. Balatonboglár: olaszrizling, sauvignon blanc, chardonnay, királyleányka, tramini
8. Pannónia-Sóköz: olaszrizling, rajnai rizling, tramini, chardonnay, Irsai Olivér
9. Ászár-Neszmély: olaszrizling, Irsai Olivér, cseresznye fűszeres, chardonnay
10. Etyek-Buda: chardonnay, olaszrizling, sauvignon blanc, pinot blanc
11. Tolna: olaszrizling, rizlingszilváni, chardonnay, zöld veltelini
12. Szekszárd: szekszárdi bikavér, cabernet sauvignon, cabernet franc, kadarka, kékfankos
13. Mecsek-hegy: cirfandli, olaszrizling, chardonnay, furmint
14. Villány: olaszrizling, hárslevelű, chardonnay, kadarka, oporó
15. Hajós-Baja: olaszrizling, rajnai rizling, chardonnay
16. Kunság: olaszrizling, ezerjő, kövidinka, kadarka, kékfankos
17. Mátra-hegy: olaszrizling, rizlingszilváni, leányka, tramini, chardonnay, ottonei muskotály
18. Eger: olaszrizling, leányka, tramini, ottonei muskotály, debrői hárslevelű, kékfankos
19. Bükk: olaszrizling, leányka
20. Tokaj-Hegyalja: furmint, hárslevelű, sárga muskotály, zéta
21. Mór: ezerjő, zöld veltelini, rizlingszilváni, chardonnay
22. Csongrád: kékfankos, rajnai rizling, kövidinka, zweigelt

NÉPSZABADSAG-grafika

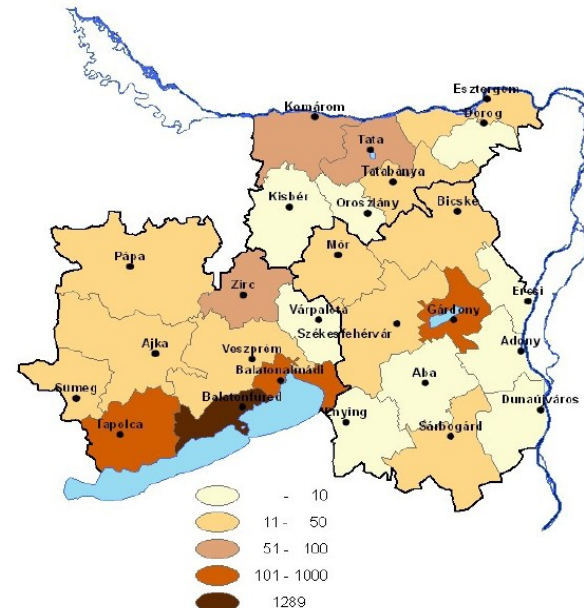
Turizmus - környezet

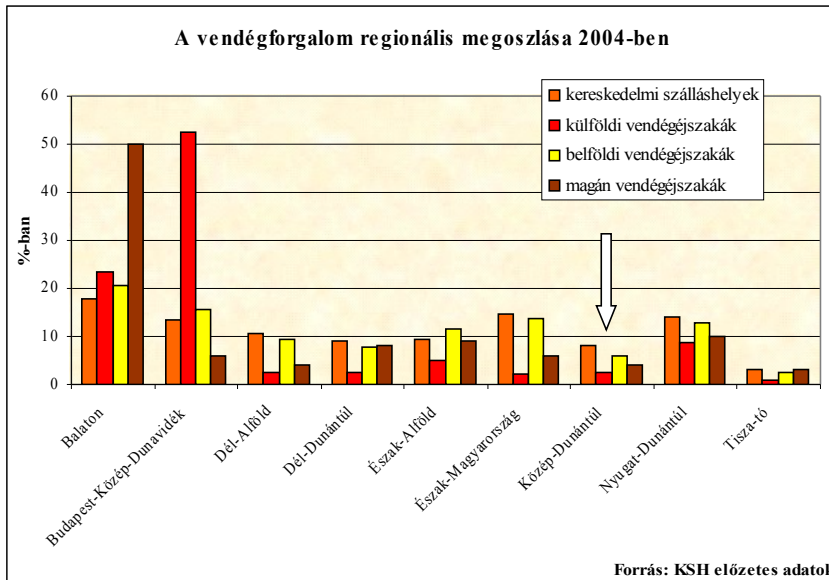
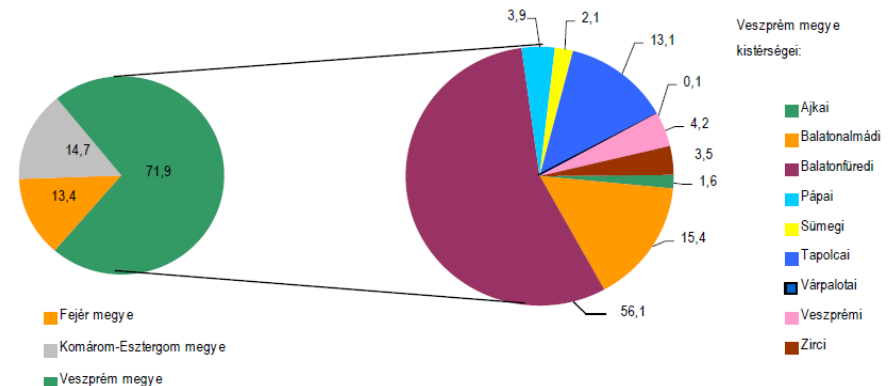
A régió felépítése I. Természeti adottságok 5.

- Tájpotenciál és hasznosítás:
 - Idegenforgalom, a régió turisztikai pozíciója
 - A régió turizmusának belső tagolódása, forgalmi jellemzői

Ezer lakosra jutó kereskedelmi és magánszállás-férőhelyek száma kistérségenként, 2009

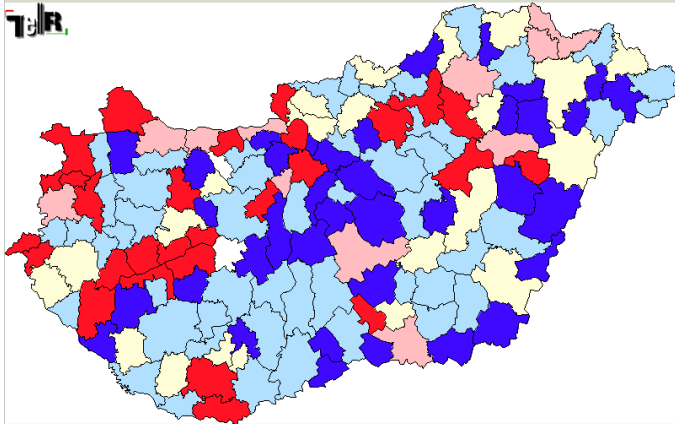
A kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszakák megoszlása Közép-Dunántúlon, 2009 (százalék)

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

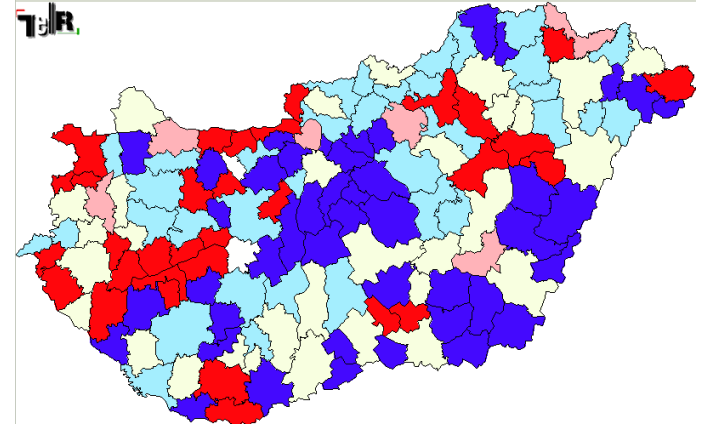
Idegenforgalom, a régió turisztikai pozíciója 2.

Százezer lakosra jutó vendégek száma kereskedelmi szálláshelyeken (kistérségenként)

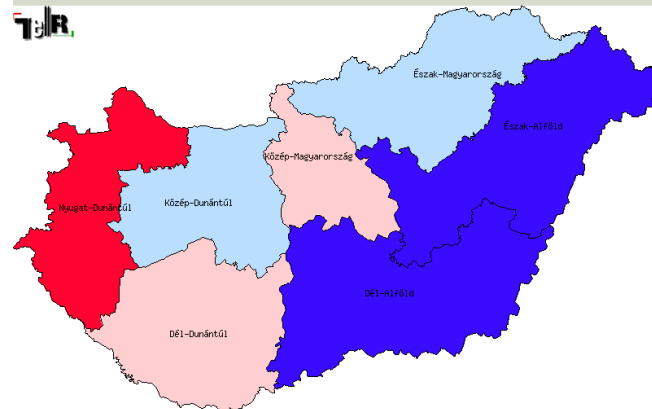
Nem volt ilyen
0 - 10 000 db/százezer lakos
10 000 - 28 000 db/százezer lakos
28 000 - 46 000 db/százezer lakos
46 000 - 64 000 db/százezer lakos
64 000 - 116 959 db/százezer lakos

Százezer lakosra jutó kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma (kistérségenként)

Nem volt kereskedelmi szálláshely
0 - 1 000 db/százezer lakos
1 000 - 2 000 db/százezer lakos
2 000 - 3 000 db/százezer lakos
3 000 - 4 000 db/százezer lakos
4 000 - 81 000 db/százezer lakos

Százezer lakosra jutó vendégek száma kereskedelmi szálláshelyeken (régióként)

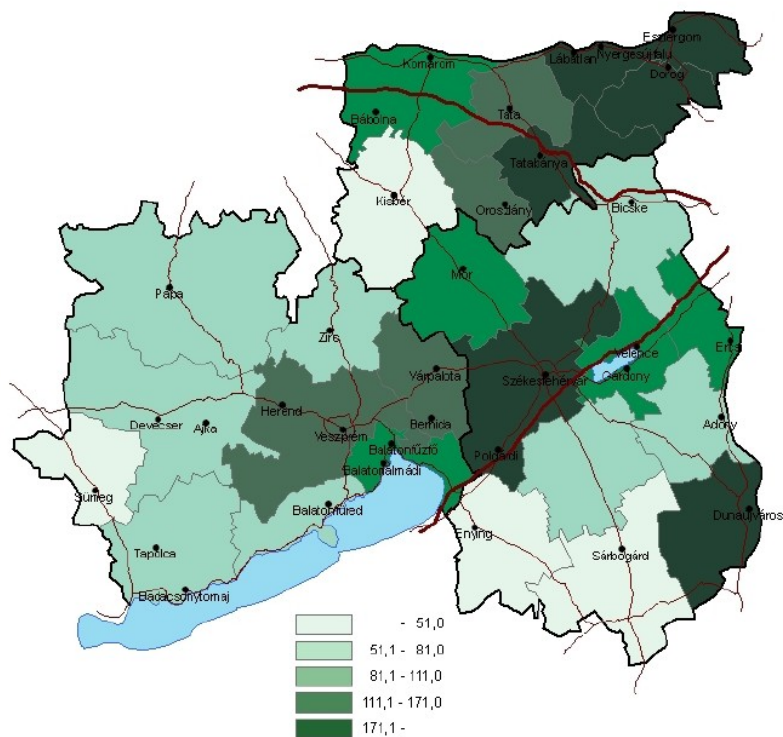
20 000 - 40 000 db/százezer lakos
40 000 - 60 000 db/százezer lakos
60 000 - 80 000 db/százezer lakos
80 000 - 100 000 db/százezer lakos

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

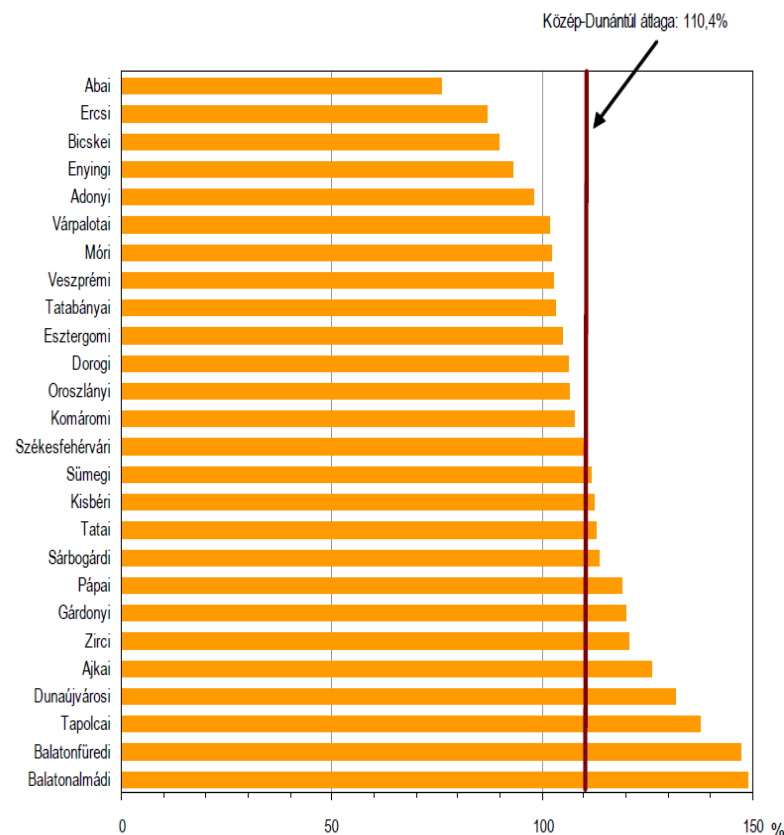
A régió felépítése II. Népeség, humán erőforrások,

- Népesedési folyamatok

Népsűrűség a Közép-Dunántúl kistérségeiben, 2010. január 1.
(fő/km²)

Az öregedési index* kistérségeként, 2009

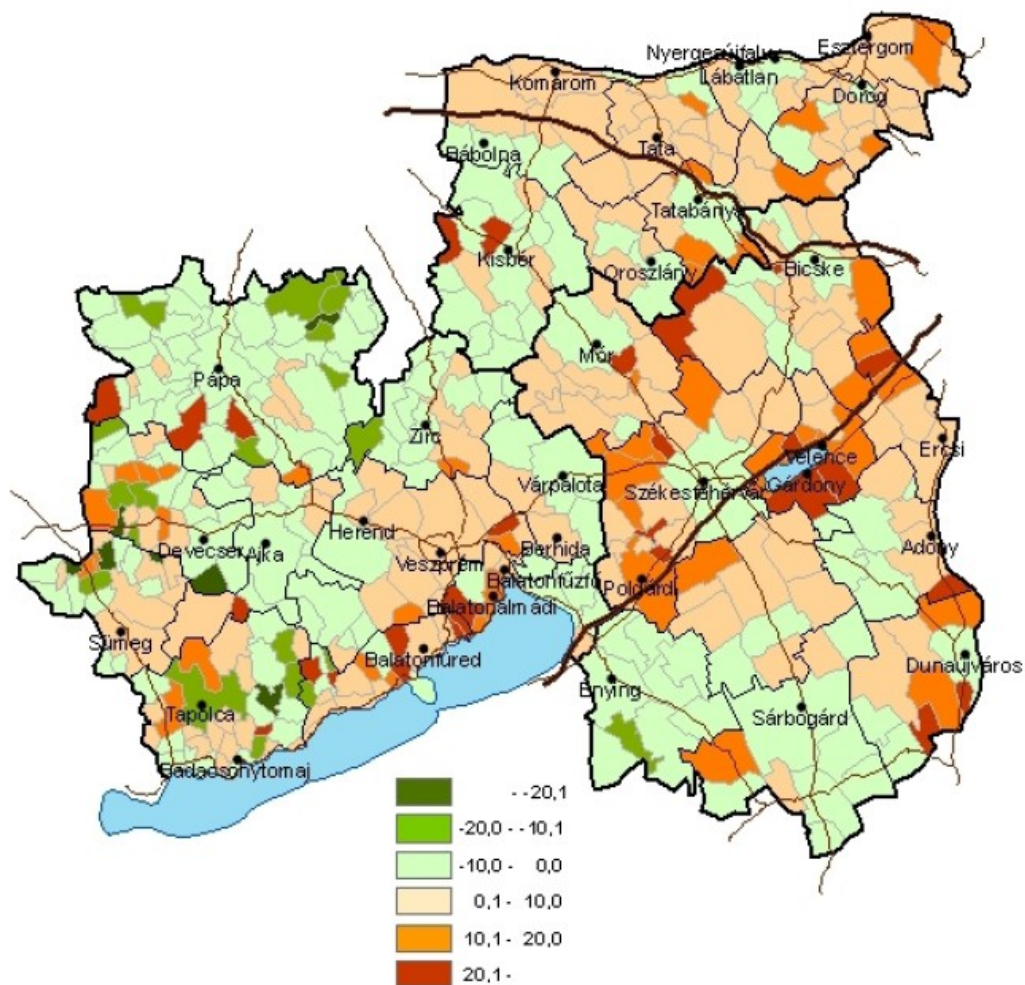

* Az idős népesség (65-x éves) a gyermeknépesség (0-14 éves) százalékában.

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

A régió felépítése II. Népeség, humán erőforrások

Az évi átlagos belföldi vándorlás ezer lakosra jutó száma
Közép-Dunántúlon, 2000–2009

A régió felépítése II. Népeség, humán erőforrások, kultúra 2.

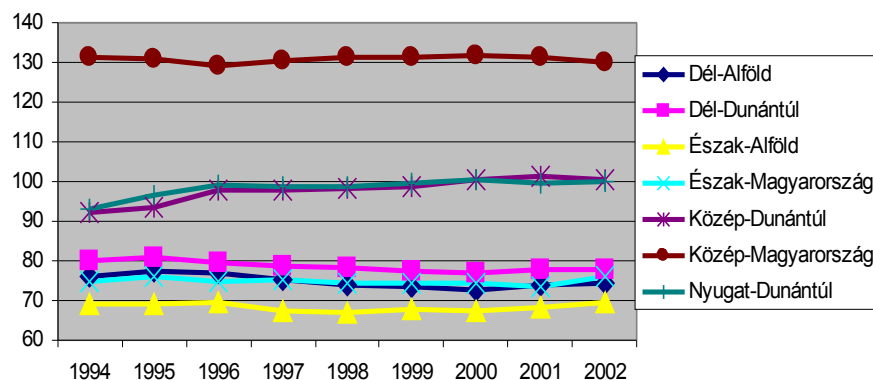
- Életminőség
 - Gazdasági aktivitás
 - Jövedelmi helyzet

Gazdasági aktivitás, aktivitási arány, munkanélküliségi és foglalkoztatási ráta régióként és megyénként a 15-64 éves népességre, 2003.

Régiók és megyék	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazd. aktív/ak	Gazd. nem aktív/ak	Ebből: passzív munkanélküliek	15-64 éves népesség	Aktívítási arány %	Munkanélküliségi ráta %	Foglalkoztatási ráta %
Közép-Dunántúl	472 796	22 850	495 646	263 707	5 201	759 353	65,3	4,6	62,3
Fejér	181 816	9 300	191 116	99 018	1 770	290 134	65,9	4,9	62,7
KEM	134 605	6 070	140 675	75 200	1 334	215 875	65,2	4,3	62,4
Veszprém	156 375	7 480	163 855	89 489	2 097	253 344	64,7	4,6	61,7
ÖSSZESEN	3 897 240	244 263	4 141 503	2 694 777	99 205	6 836 280	60,6	5,9	57,0

Forrás: Nemzeti foglalkoztatási Akcióterv 2004. (Munkaerőfelvétel 2003. I-XII. hó, 15-64 éves népességre; ILO-szabvány szerinti mérés)

Bruttó jövedelmek régióként az országos átlaghoz viszonyítva (országos átlag = 100)

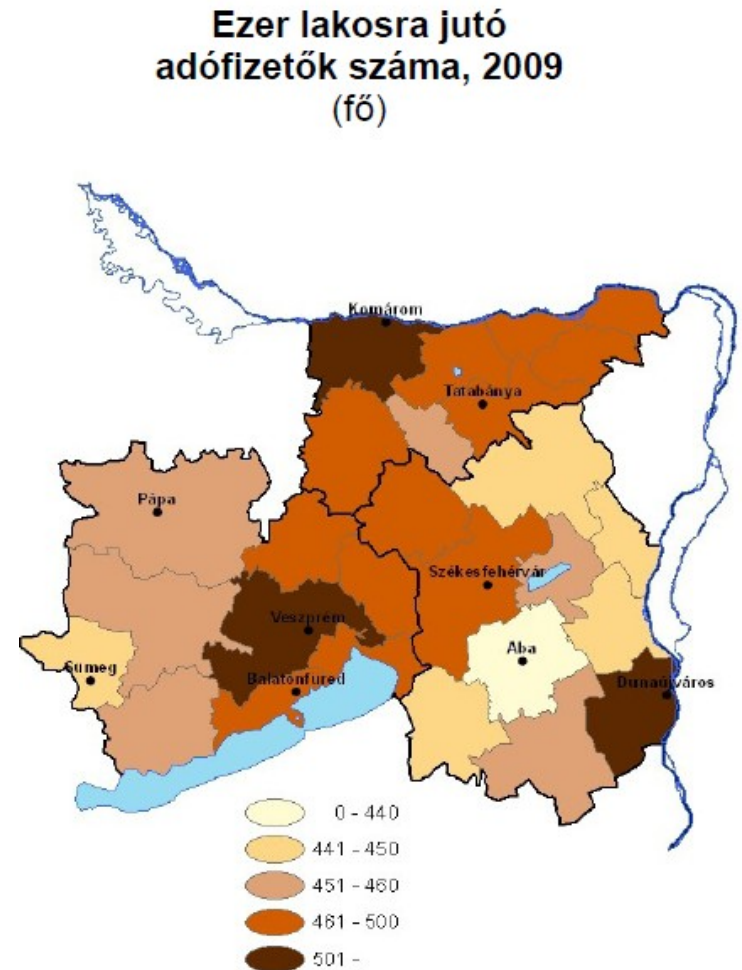
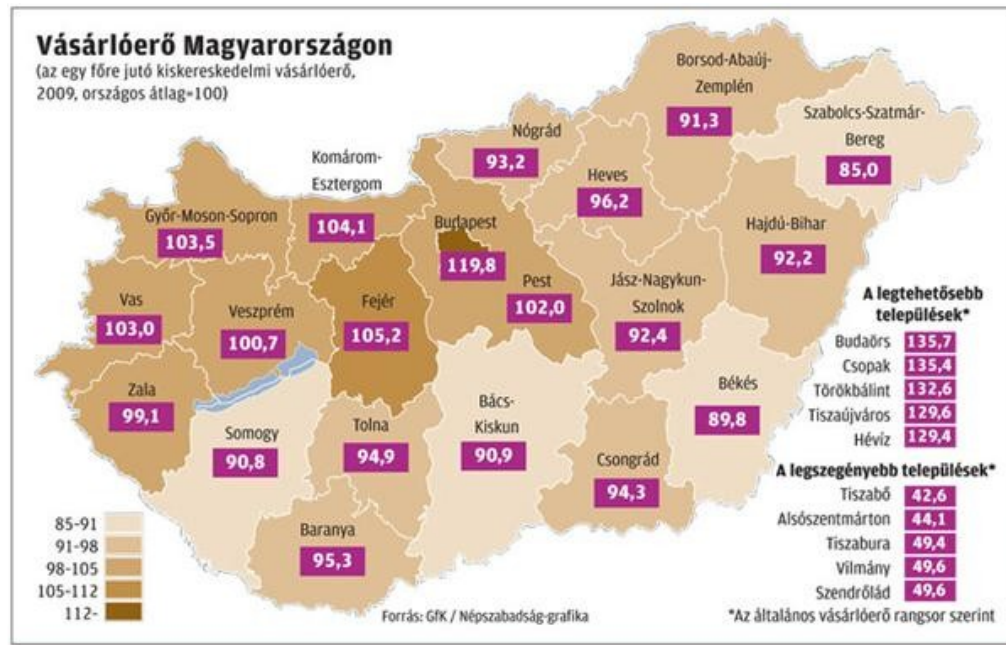
A Közép-Dunántúli Régió főbb fejlettségi mutatói 2002-ben

Mutató	Érték	Az országos átlag %-ában
GDP (ezer forint/fő)*	1462	101
Gazdasági szervezetek beruházásai (ezer forint/fő)	279	105
Regisztrált vállalkozások száma (db)	117.265	10
Működő vállalkozások (db/1000 fő)	79	93
Munkanélküliségi ráta (%)	5,0	86
Aktívítási arány(%)	56,0	106

Forrás: KSH, 2002.

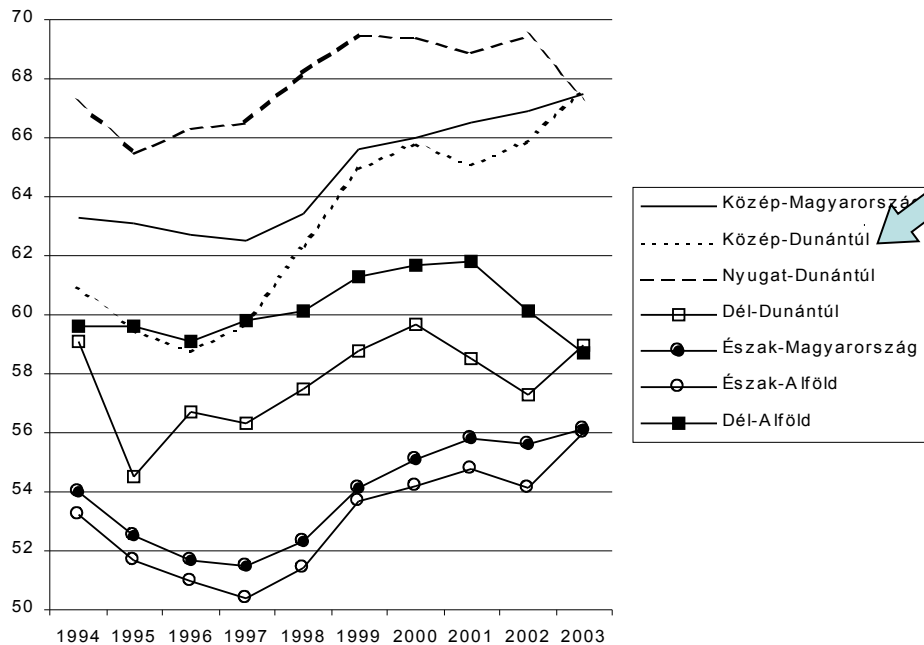
Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

Jövedelmi helyzet (2009)

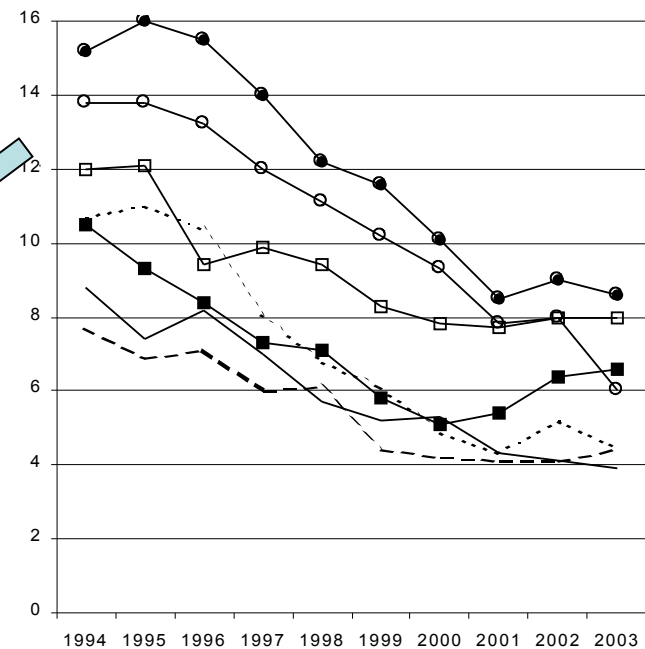

Munkanélküliség

Foglalkoztatási ráta

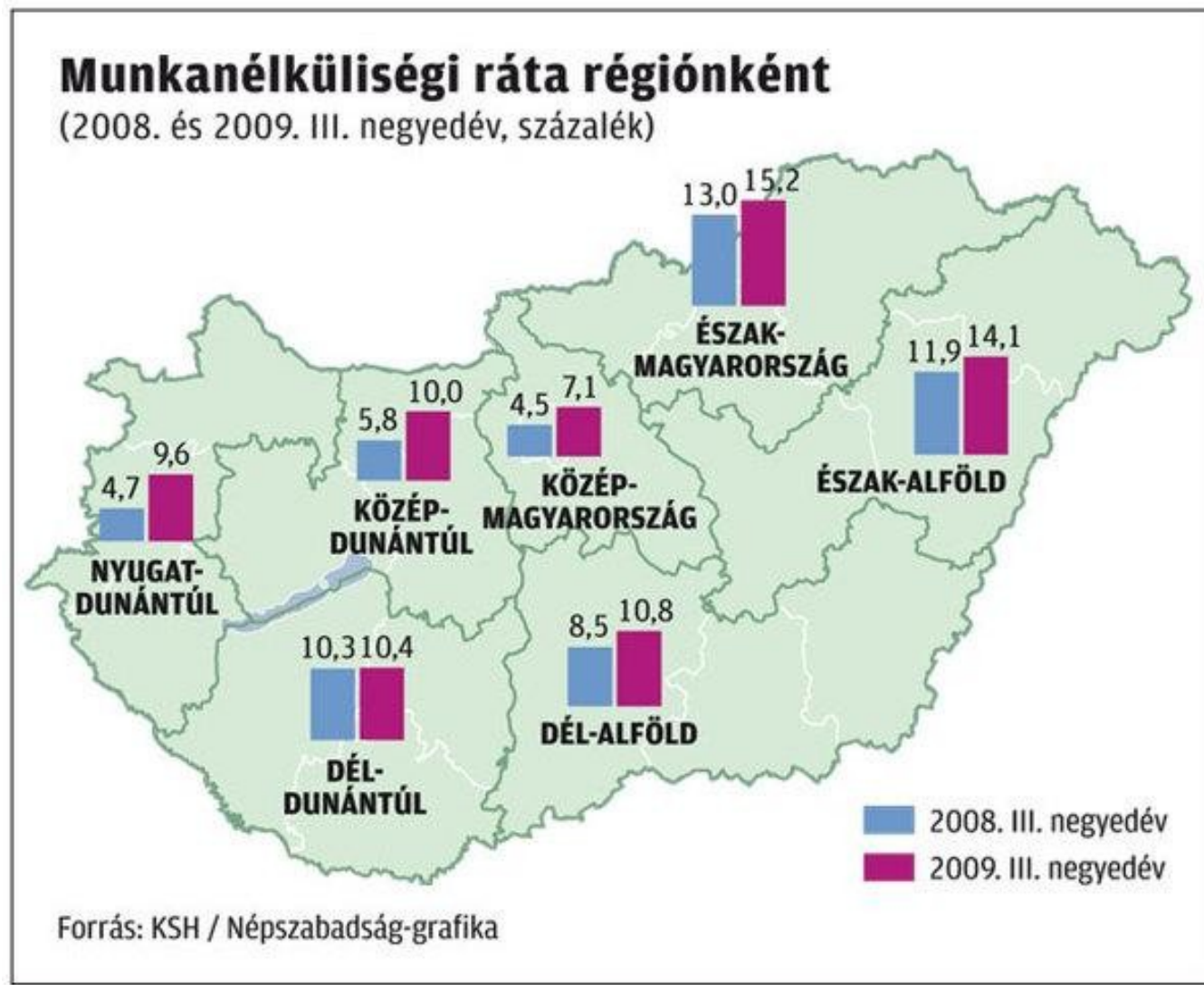
Munkanélküliségi ráta

Forrás: KSH-MEF

*Az adatok összehasonlíthatósága miatt munkavállalási korúnak a 15-59 éves férfiakat és a 15-54 éves nőket vettük.

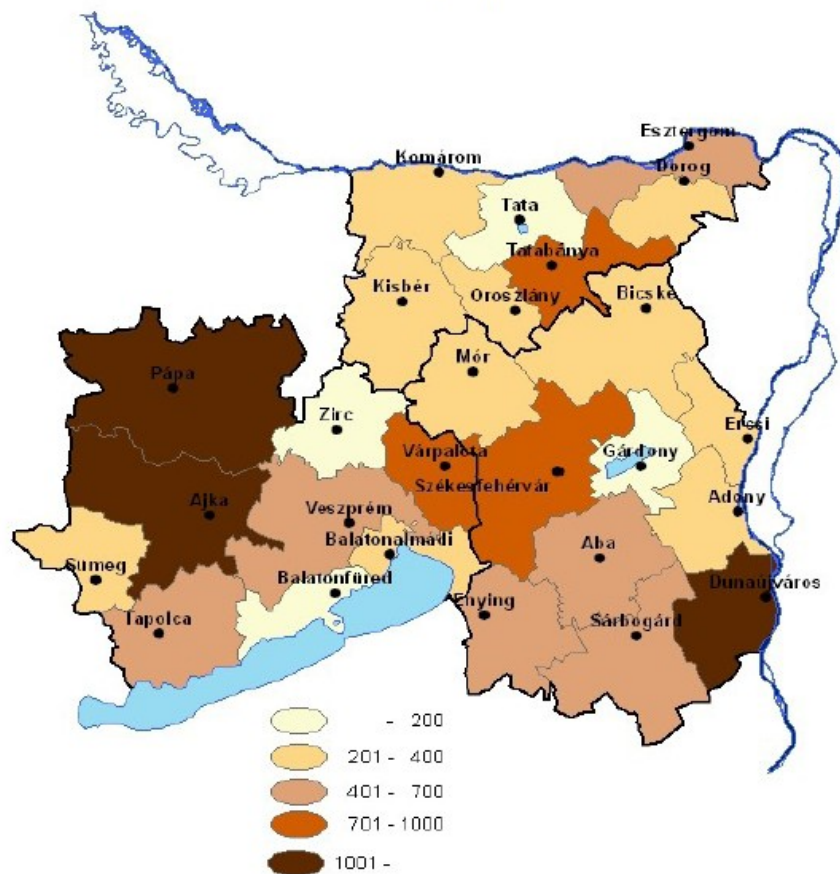
Munkanélküliség

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

Szociális helyzet

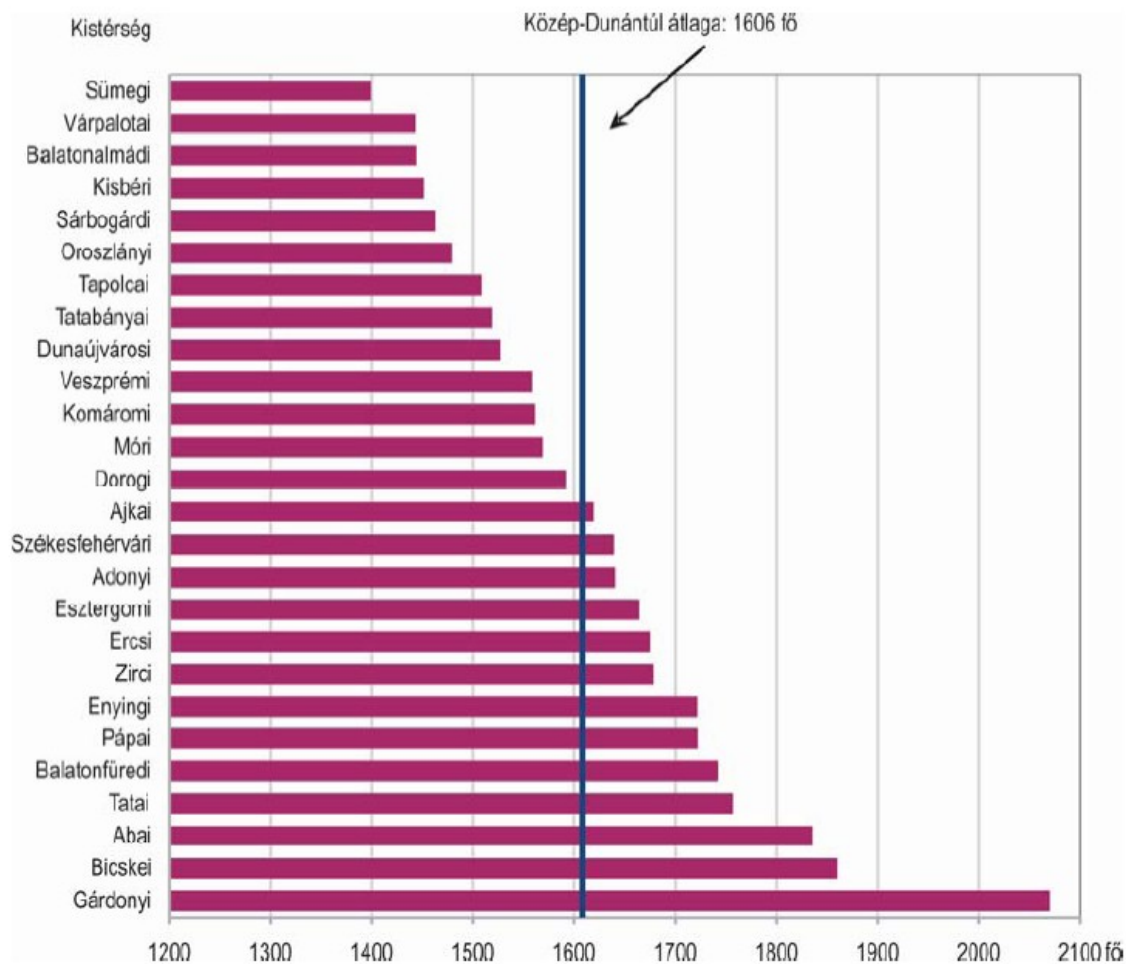
Rendszeres szociális segélyben és rendelkezésre állási támogatásban részesítettek 2009. évi átlagos száma kistérségenként
(fő)

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

Egészségügyi ellátás

Egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos, 2009

A régió felépítése III. Gazdasági szerkezet és színvonal

Gazdasági tevékenységek

- Gazdasági ágak
- Iparágak jellemzői

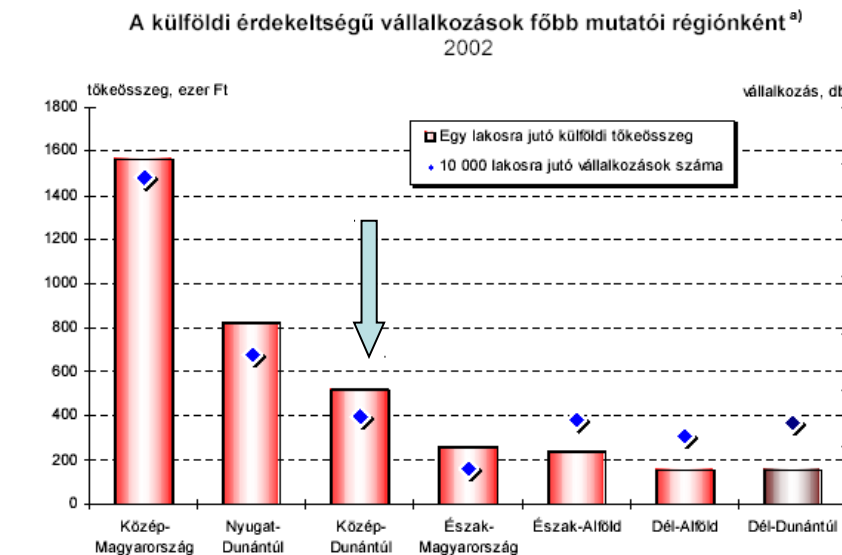
Az alkalmazásban állók és a bruttó hozzáadott érték megoszlása ágazatonként a régióban és országosan

Megnevezés	Ipar és építőipar	Mezőgazdaság	Szolgáltatások	Ágazatok összesen
Alkalmazásban állók száma a régióban (2002)	141 120	16 452	139 199	296 771
Alkalmazásban állók száma országosan (2002)	935 332	113 089	1 686 269	2 734 690
Bruttó hozzáadott érték egy főre a régióban (2001, eFt/fő)	549	58	592	1 199
Bruttó hozzáadott érték egy főre országosan (2001, eFt/fő)	402	55	828	1 285

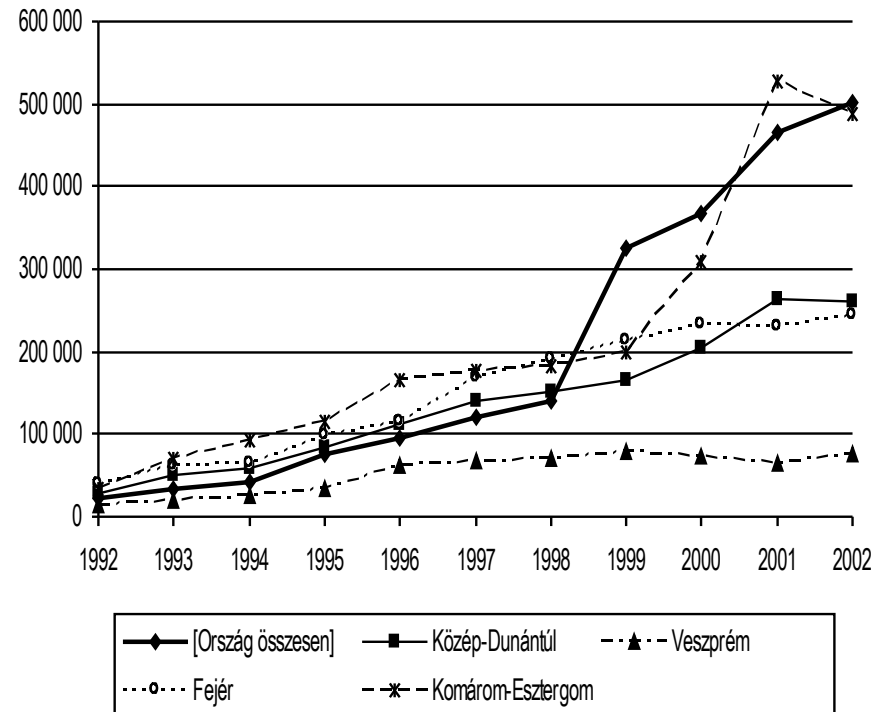
A régió felépítése III. Gazdasági szerkezet és színvonal

- Külföldi működő-tőke

Az egy főre jutó külföldi tőke (Ft)

a) A régiók az egy lakosra jutó külföldi tőkeösszegek csökkenő sorrendjében.

Ipari parkok

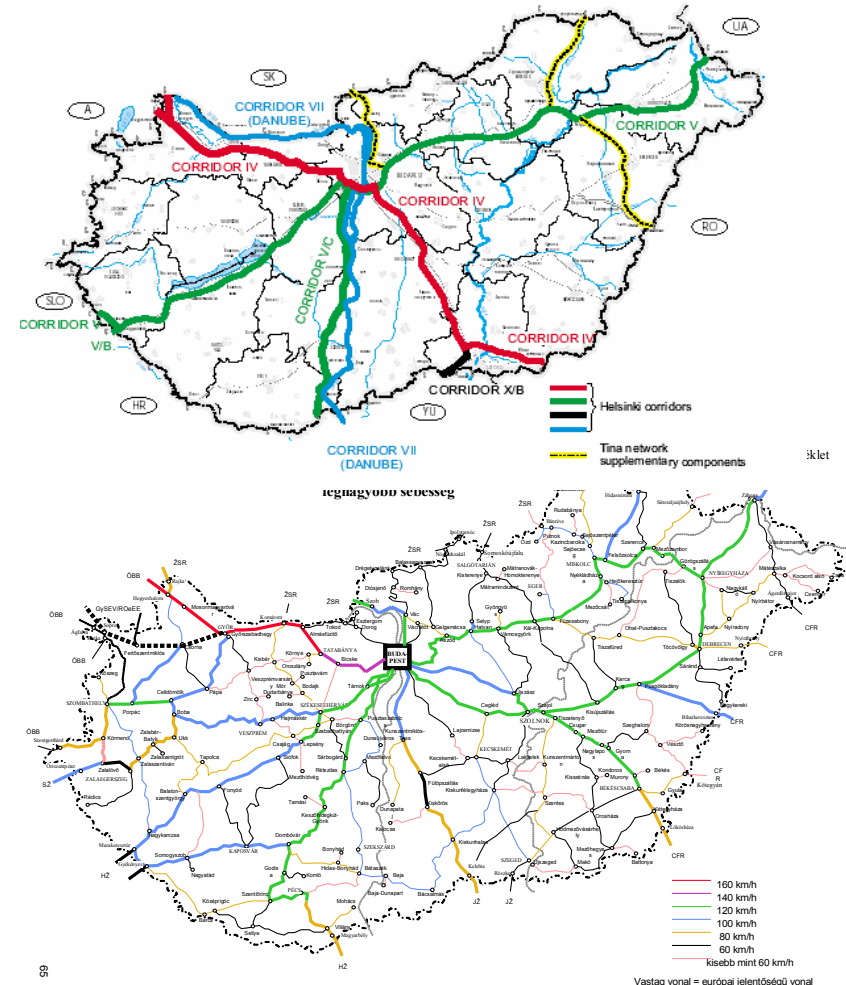
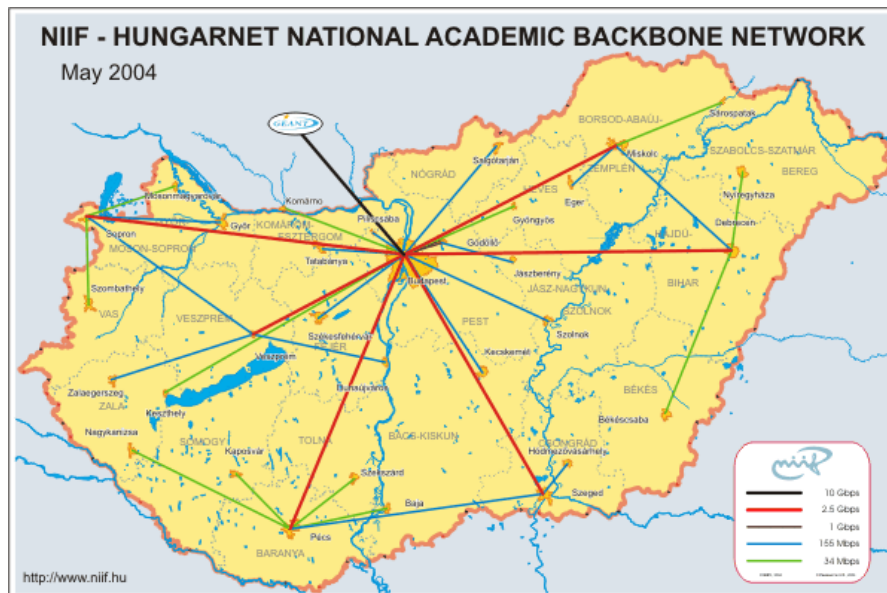
www.kti.hu

Ipari Parkok Magyarországon (2004. május)

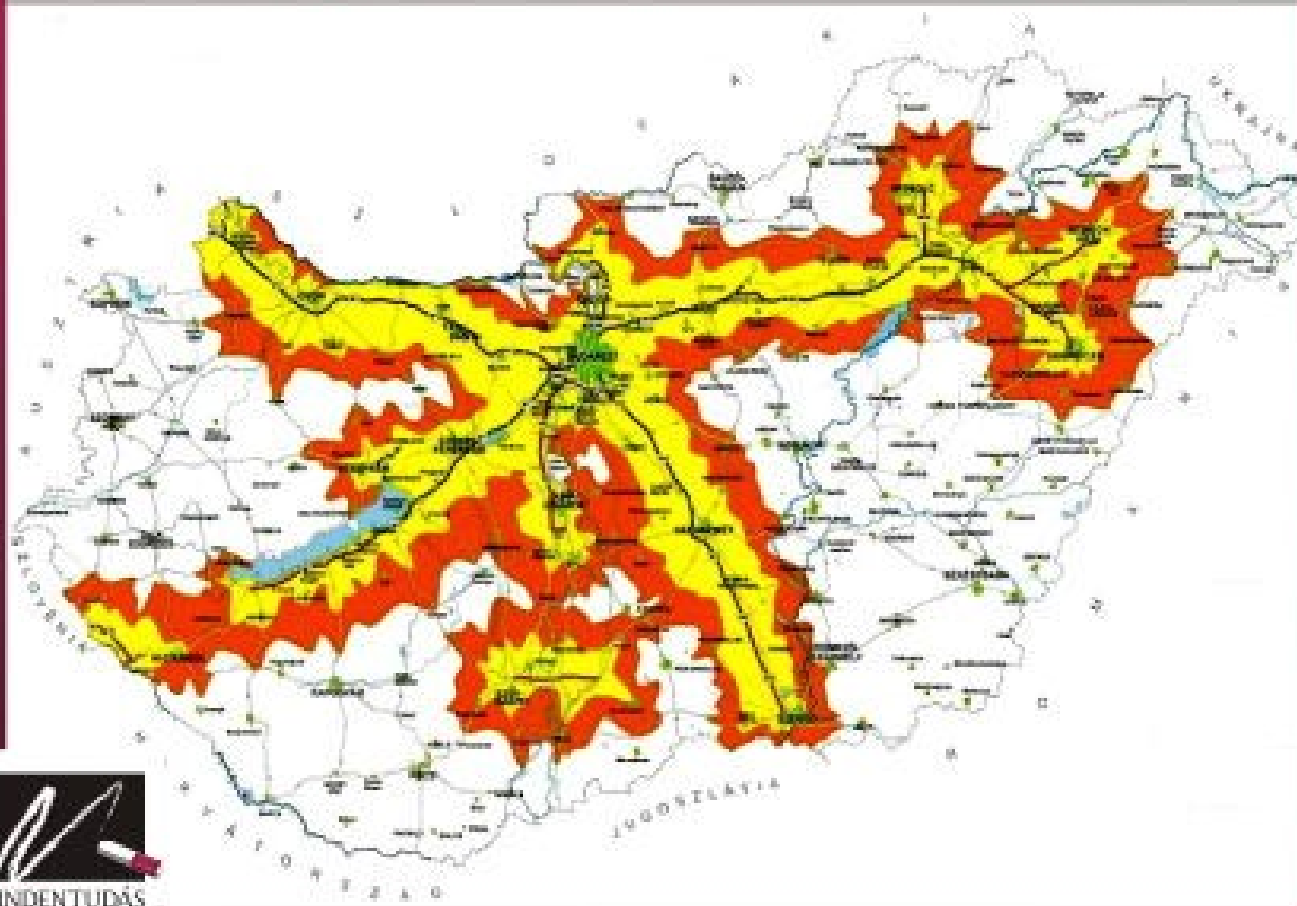
A régió felépítése IV. Tercier és kvaterner szektorok helyzete

- Tercier ágazatok
 - Közlekedés (közúti és vasúti hálózat)
 - hírközlés

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

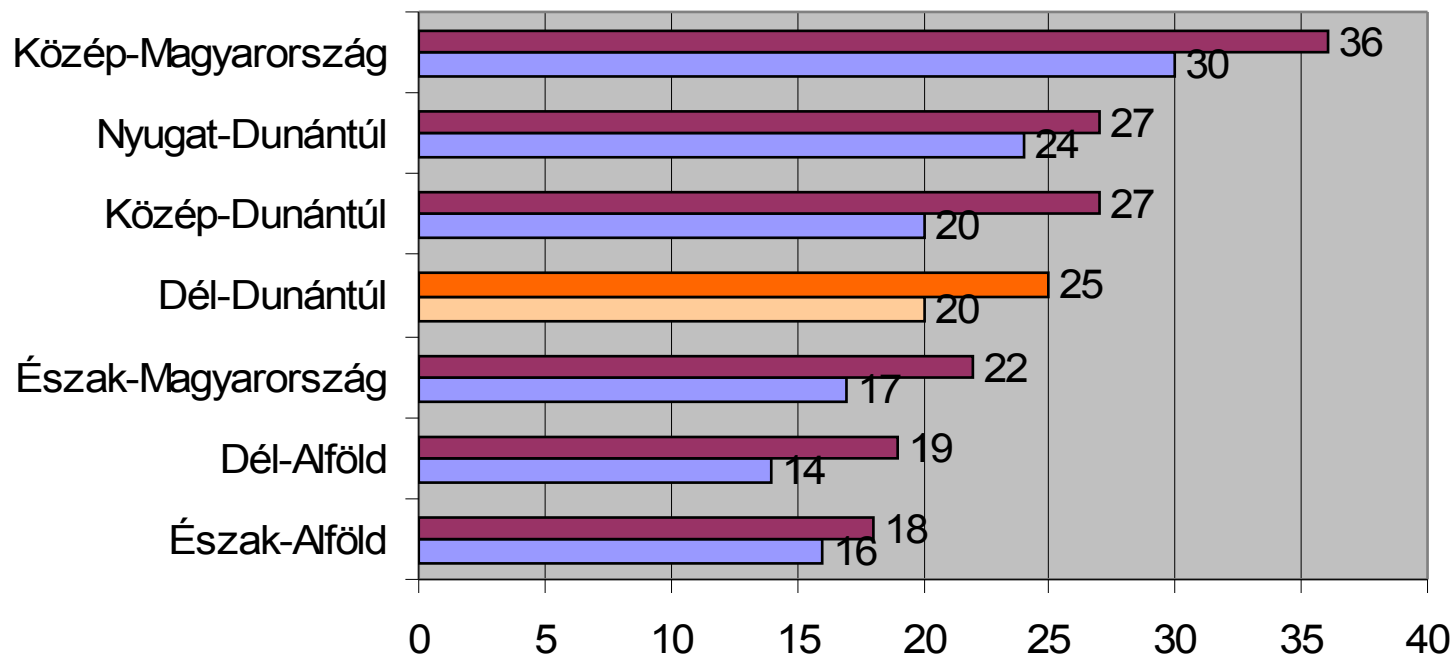
A gyorsforgalmi úthálózat elérhetősége – 15 és 30 perces vonzáskörzetek 2006-ban

Forrás: betonnet.hu

Informatika

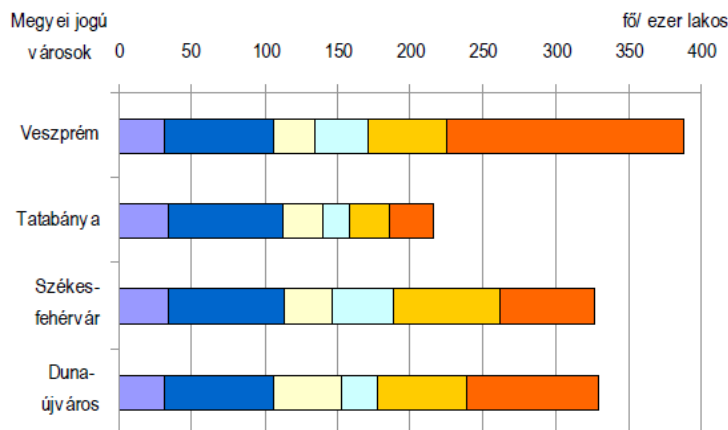
A háztartások számítógép-ellátottsága régiónként, %, 2001-2002 (TÁRKI)

Oktatás, iskolázottság

Az oktatásban résztvevők ezer lakosra jutó száma kistérségenként, 2009

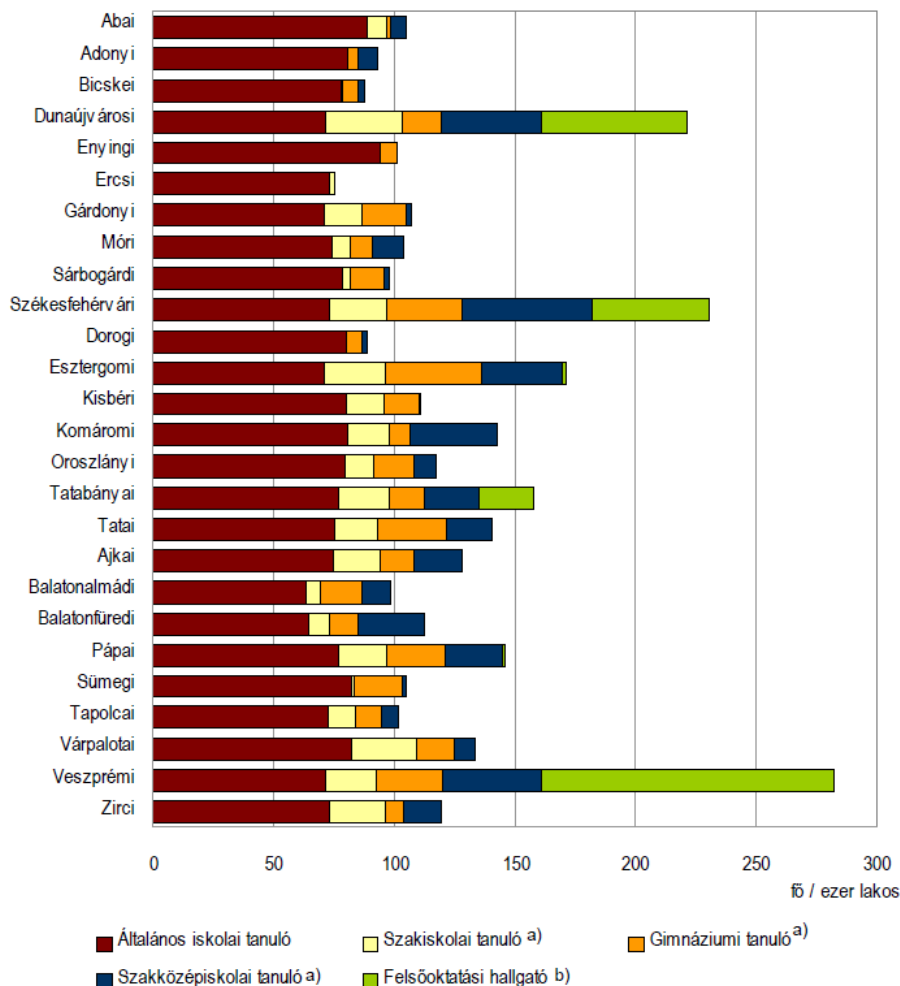
Az ezer lakosra jutó nevelésben, oktatásban résztvevők száma, 2009/2010

Óvodás gyermek Általános iskolai tanuló Szakiskolai tanuló a)
 Gimnáziumi tanuló a) Szakközépiskolai tanuló a) Felsőoktatási hallgató b)

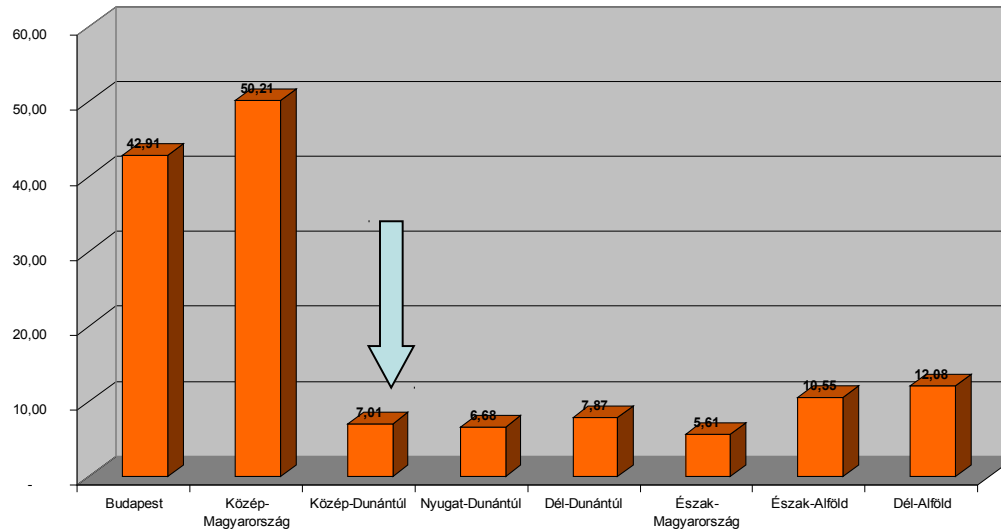
a) Nappali tagozaton.

b) A felsőoktatási intézmény székhelye szerint.

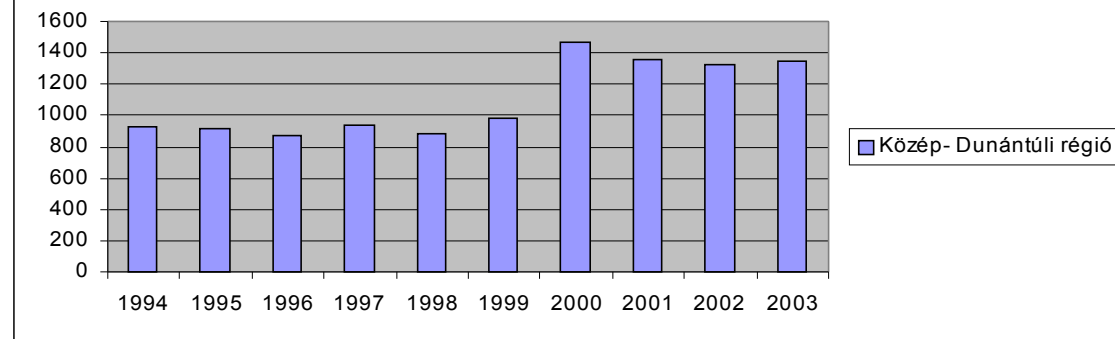
Kutatás-fejlesztés

A kutató- és fejlesztőhelyek megoszlása régióinként, % 2002

Forrás: KSH, 2002 (RIS Gál Zoltán szerkesztése)

A kutatás- fejlesztésben dolgozók számított létszáma (1994-2003)

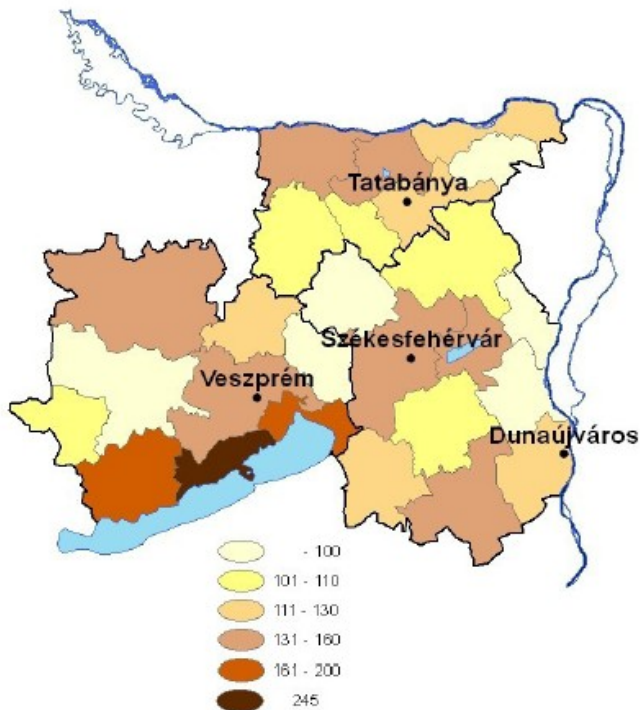

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

Vállalkozások

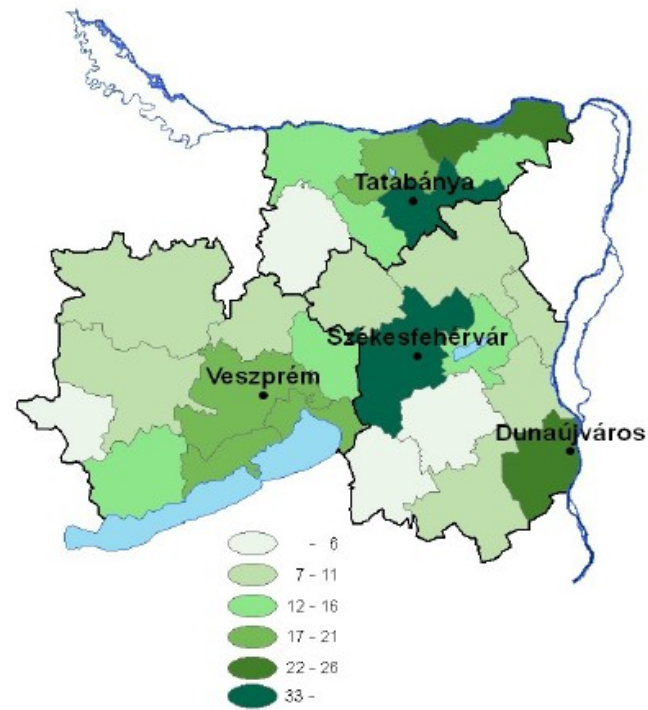
A vállalkozói aktivitás és a területi koncentráció, 2009

Ezer lakosra jutó vállalkozások száma

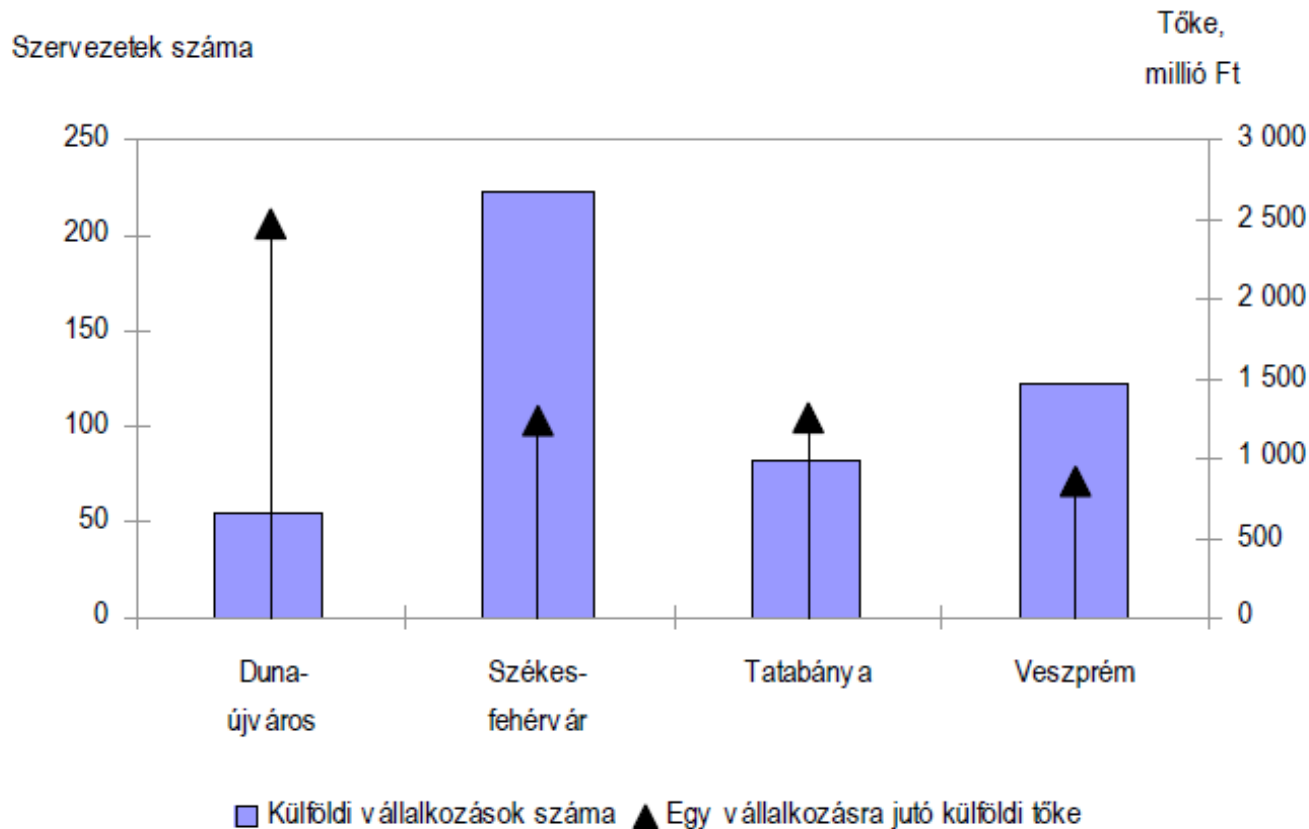
Vállalkozás-sűrűség

(vállalkozásszám/km²)

Külföldi beruházók

Külföldi érdekeltségű vállalkozások, 2009

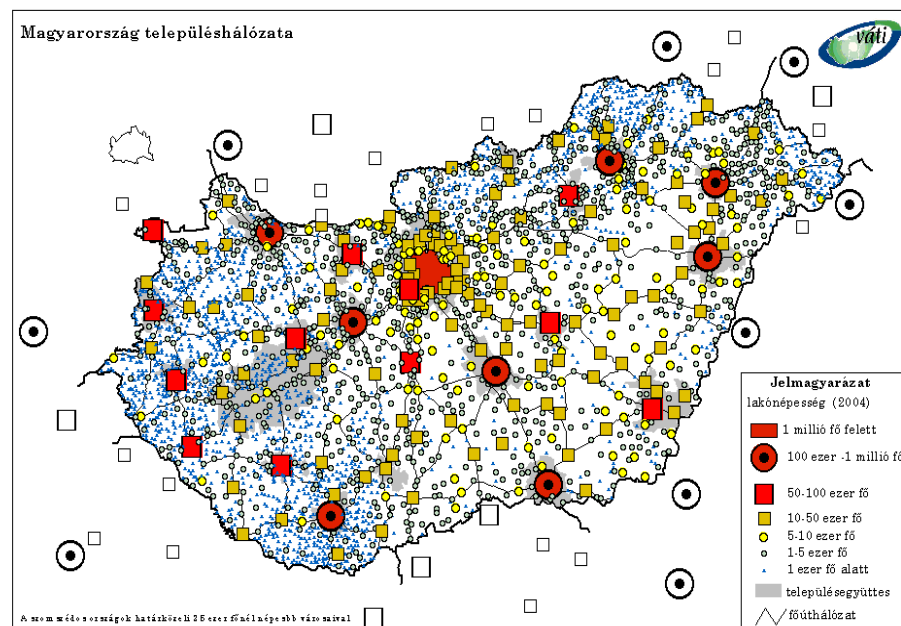
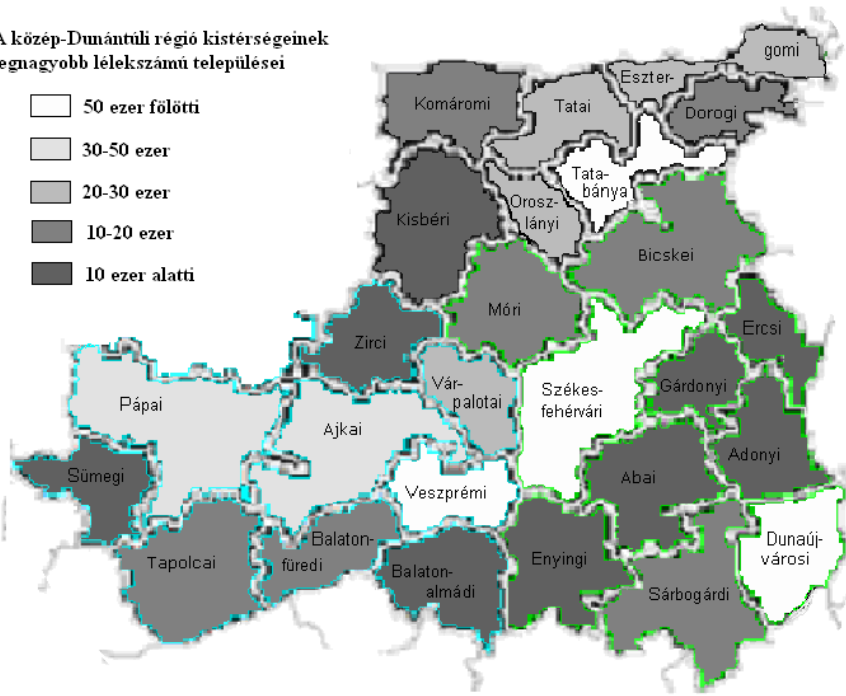

A régió felépítése V. Településhálózat, lakossági infrastruktúra

- Településhálózat

A közép-Dunántúli régió kistérségeinek legnagyobb lélekszámú települései

- 50 ezer fölötti
- 30-50 ezer
- 20-30 ezer
- 10-20 ezer
- 10 ezer alatti

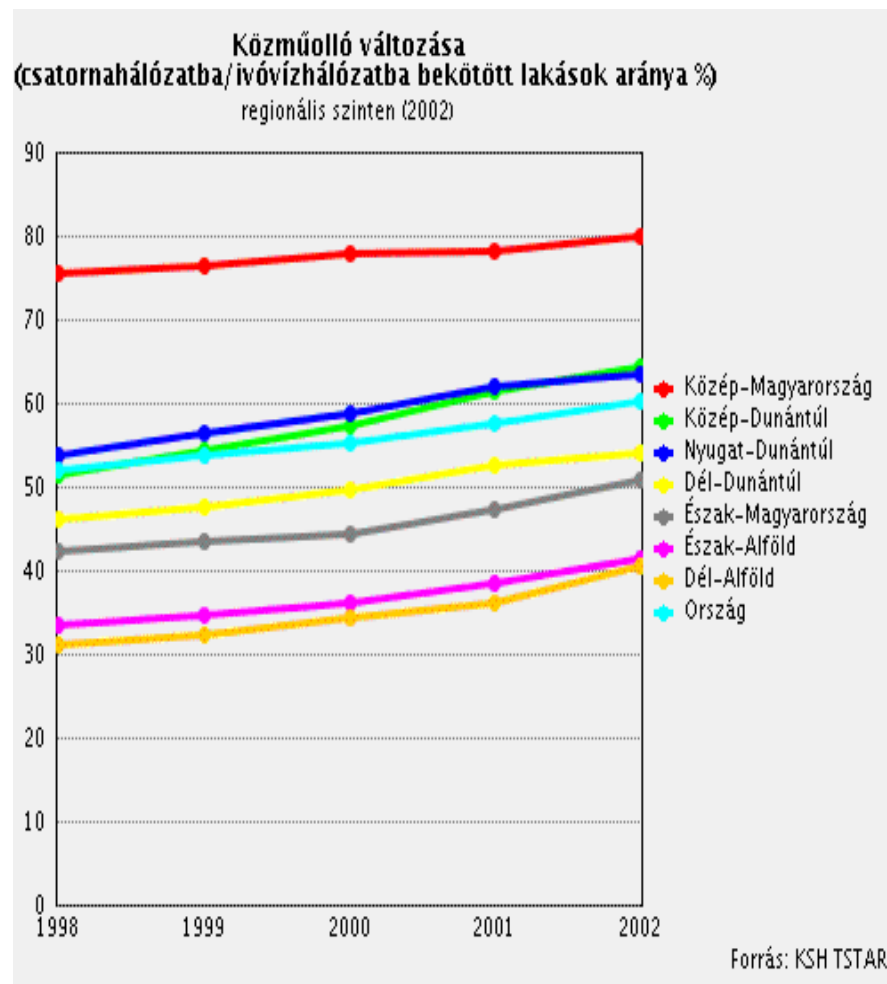

Települések - gazdaság - innováció

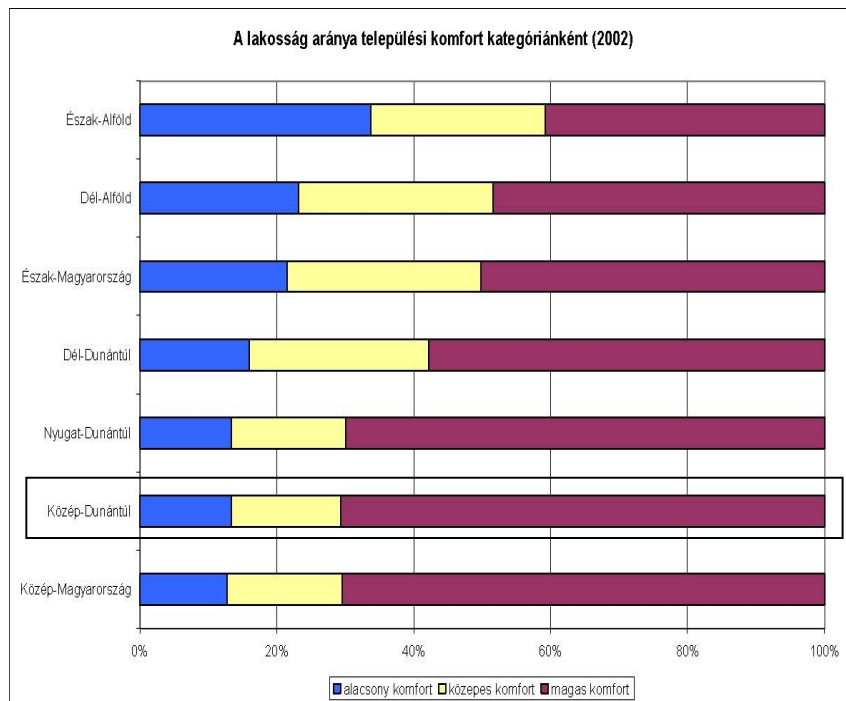
A régió felépítése V. Településhálózat, lakossági infrastruktúra

- Lakossági infrastruktúra
 - Víz, gáz, csatorna

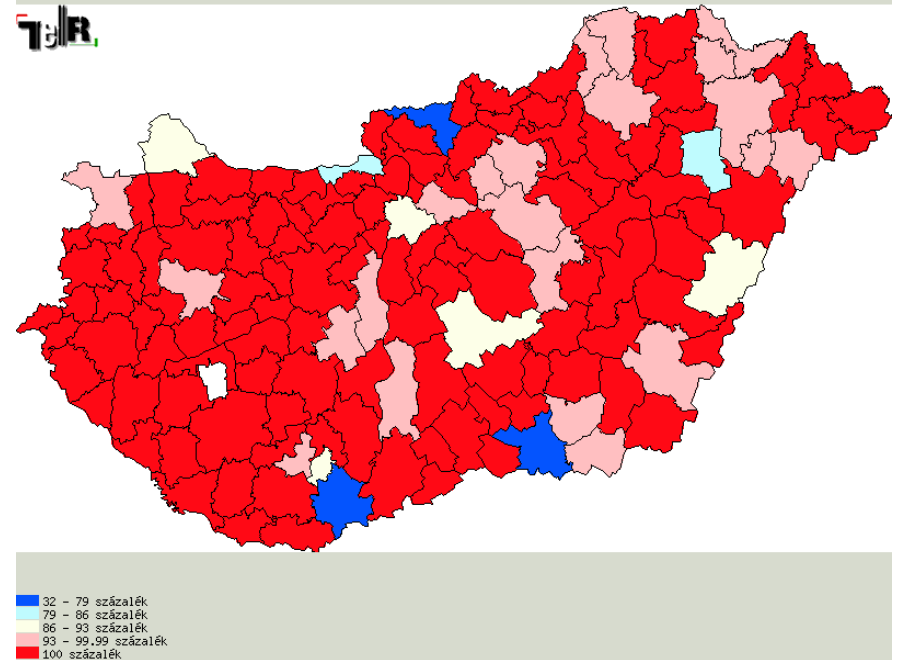

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

A régió felépítése V. Településhálózat, lakossági infrastruktúra

Tisztított, közszatornában elvezetett szennyvizek arány (kistérségenként)

A régió felépítése VI. Összefoglalás:

SWOT analízis

Földrajzi helyzet

Erősségek

- A régió közel helyezkedik el a hazai gazdaság centrumához, maga is a centrumterülethez tartozik.
- A régiót több fő nemzetközi közlekedési folyosó is keresztül szeli, közvetlen nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. A gyorsan fejlődő övezetek és nagyvárosi centrumtérsegek kialakulása e szempontból biztosított.
- A főbb közlekedési folyosók kiépítettsége is megfelelő, ez kiváló logisztikai adottságokat hordoz.

Gyengeségek

- Budapest közelsége gátolja a nagyvárosok központi funkcióinak koncentrációját.
- A régiót alkotó térségeket bár számos közös történelmi momentum fűzi egybe, egységben való kezelésüknek, közös fejlesztési tevékenységüknek, a többi hazai régióénál is kevesebb előzménye van. Így a régiót átszövő üzleti, infrastrukturális és kulturális kapcsolatok, partneri együttműködések egyelőre gyengék. A hiányzó regionális identitás a külső-belső arculati elemeket hiányát is eredményezi.

Gazdaság

Erősségek

- A régió – kiemelkedő szerepet játszva a külföldi működő tőke vonzásban – sikeresen valósította meg a gazdasági szerkezetváltást. Ennek eredményeként a régió gazdasága integrálódott a globális gazdaságba; s a Közép-Dunántúl egyike az ország legdinamikusabban fejlődő és gazdaságilag legfejlettebb régióinak.
- Az innováció húzóágazatai (pl. elektronika, járműgyártás) dominálnak a régió gazdaságában.
- A régióban megjelentek olyan tőkeerős nagyvállalatok, melyek országosan is jelentős K+F és innovációs kapacitással, fejlett technológiával rendelkeznek.
- Erőteljes klaszterizációs folyamatok indultak el bizonyos iparágak KKV-i között.
- A mező- és erdőgazdasági adottságok kedvező alapot teremtenek a hatékony, innovatív agrártermeléshez és a fenntartható vidékfejlesztéshez.
- A turisztikai vonzerők (történelmi városok, gazdag kulturális örökség, várak, múzeumok, számos történelmi borvidék) széleskörű országos és sokszor nemzetközi ismertségnek örvendnek.

Gazdaság

Gyengeségek

- A mikro- és kisvállalkozások száma magas, az integrátori funkciót ellátni képes közép vállalatok aránya alacsony.
- A rendszerváltást követő időszakban az iparhoz hasonló megújulási készség más ágazatokat nem jellemez, ami egyebek között a terciér szektor szembetűnően alacsony részarányában is megmutatkozik.
- Egyes nagyvállalati jelenségek ellenére az általános K+F infrastruktúra gyenge, a gazdasági szereplők és a közszféra K+F tevékenysége között alig van közvetlen kapcsolat.
- A kis- és közép vállalkozások fejlesztésre fordítható szabad tőkéje szűkös. A vállalkozások tőkeellátottsága erősen koncentrált, az össztőke döntő része a nagyvállalatokra koncentrálódik.
- Egyes térségek turisztikai potenciálja kihasználatlan. Az ágazat jövedelemtermelő-képessége általában nem elég magas, elsősorban a nem megfelelő minőségű szolgáltatások, infrastruktúra és a szervezési, szabályozási hiányosságok miatt.
- A Balaton térségének hagyományos tömegturisztikára berendezkedett idegenforgalma strukturális problémákkal küzd, sem gazdaságilag sem környezetileg nem fenntartható többé.
- A régió gazdasági potenciálja és fejlettsége, a termelés hatékonysága területileg és ágazatilag is egyenetlen: a gazdasági növekedés erőteljes koncentrációja jellemző, ugyanakkor belső perifériák, stagnáló kistérségek létevel kell számolni.
- Jelen vannak az egykori ipari tengely leszakadó struktúraváltással küzdő térségei.
- Jelen vannak a leszakadással, struktúraváltással küzdő mezőgazdasági térségek.

Humánerőforrás

Erősségek

- A humánerőforrás-fejlesztés modernizációjára, alkalmazkodására képes közoktatási és felsőoktatási intézményi háttér megléte.
- A régió foglalkoztatási mutatói az országosnál tartósan kedvezőbbek; a foglalkoztatási ráta és az aktivitási ráta 4-5 %-kal magasabb az országosnál, a munkanélküliségi ráta nemzetközi összehasonlításban is alacsony.
- A régió jól kiépített munkaügyi ellátó és képző rendszerrel, átképzőközponttal rendelkezik.
- Egyes területeken az országos átlagot meghaladó kapacitású egészségügyi intézményrendszer (pl. kórházak száma, járóbetegellátás, otthoni szakápolás, sportegészségügy), a lakosság egészségi állapota összességében az országos átlagnál kedvezőbb.

Gyengeségek

- A gazdaság és szakképzés, felnőttképzés közti információs és koordinációs mechanizmusok és intézmények régióon belüli hiánya.
- A régió felsőoktatási intézményeinek egymás közti és a vállalatokkal való együttműködése nem meríti ki a lehetőségeket, a felsőoktatási intézmények kutatóintézeti háttere gyenge.
- A régióban az iskolázottság szintje a kívánatosnál alacsonyabb; a közép- és felsőfokú végzettségűek aránya az országos átlag alatti. Az iskolarendszeren kívüli képzésben résztvevők száma csekély.
- A régióon belül jelentős különbségek vannak a munkaerő-piacon és a foglalkoztatási lehetőségekben, pl. a munkaképes korú roma népesség közel kétharmada munkanélküli.
- Alacsony az egészségügyi és szociális beruházások volumene, a szociális és rehabilitációs foglalkoztatási lehetőségek száma, kevés a szociális területen az innováció.
- Az ingázás romló minősége, növekvő ára a munkaerőpiac peremterületei munkavállalóinak esélyét csökkenti.

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

Infrastruktúra

Erősségek

- A európai közlekedési folyosók régión keresztülhaladó szakaszainak kiépítettsége kedvező. A közlekedési infrastrukturális ellátottság és az elérhetőségi viszonyok kedvezőbbek az országos átlagnál.
- A régió IT alpinfrastruktúrája viszonylag fejlett.
- A lakosság közműellátottsága dinamikusan fejlődik, mértéke az országos átlag feletti.

Gyengeségek

- A centrumok és agglomerációik, valamint a periférikus területek belső közlekedési kapcsolatai fejletlenek, magas a zsáktelepülések száma. Hiányoznak a megyeszékhelyek közötti főúthálózati, gyorsforgalmi kapcsolatok.
- Az É-D irányú közúti és vasúti közlekedési hálózat valamint a dunai átkelési lehetőségek száma nem megfelelő.
- A regionális logisztikai alközpontok hálózati szintű kiépítése hiányos.
- A bel- és külterületi csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítésében jelentős lemaradás van.
- A Duna árvízvédelmi jobb parti töltésszakasza egyes szakaszokon nem biztonságos.

Környezet

Erősségek

- A megújuló energiaforrások felhasználása tekintetében a szélenergia, biomassza, napenergia energetikai célú hasznosításához megfelelő természeti környezeti feltételek állnak rendelkezésre.
- A régió településein a szervezett, rendszeres hulladékgyűjtés gyakorlatilag megoldott.
- A nagyvárosokban élők részére a keletkező szennyvíz elvezetése és tisztítása az országos átlagnál nagyobb arányban megoldott.
- A befogadókba legalább biológiailag tisztított szennyvíz kerül bevezetésre.
- Változatos természeti értékek, ökológiai rendszerek megléte, változatos növény és állatvilág.
- Számos természetszerű állapotban megmaradt élőhely, tradicionális tájhasználatú terület, településkép található, a legjelentősebb, legjellemzőbb területek védelem alatt állnak.
- NATURA 2000 hálózat területbiztosításával a régió természeti értékeinek még széleskörűben rendszerezett a védelme.

Gyengeségek

- A településeket elkerülő utak hiánya folytán a települések zajterhelése, és a közlekedési eredetű levegőszennyezése jelentős.
- A régióban található hulladéklerakók döntő része nem felel meg a hatályos jogszabályoknak, illetve jelentős számú az illegális hulladéklerakó.
- Jelentős számú szennyeződésre érzékeny felszíni, illetve felszín alatti vízbázis található, a védelmük kiépítése lassú ütemben halad.
- Az energia előállítás és felhasználás szerkezete korszerűtlen, a megújuló energiaforrások kihasználása csekély.
- A vízparti tömegturizmus környezeti infrastrukturális kiszolgálása nem minden esetben megoldott és tájképromboló jelenségekkel társul.
- Tájsebek, meddőhányók és zagytárolók, barnamezős területek nagy száma és kezelésük problematikája.
- Településeken sok a rendezetlen, elhanyagolt közterület, funkcióját veszített építészeti érték.
- A régió lakosságának környezettudatossága rendkívül alacsony fokú.

Mo. régióföldrajza: Közép-Dunántúl

A régió jövőbeli fejlődését befolyásoló külső tényezők 1.

- **Lehetőségek**

- A tercier szektor térnyerésének általános tendenciája a régióban is oldhatja a jelenlegi egysíkúan ipusztuális gazdasági szerkezetet, ösztönözve a tudásigényesebb, színvonalasabb szolgáltatási tevékenységek megjelenését és tartós jelenlétét.
- Az „új gazdaság” elterjedésével egyre nagyobb szerepet és figyelmet kap minden területen a hálózatszerű működés, a kooperációk, ami ösztönzőleg hathat a régió oktatási és kutatási intézményeinek, illetve a gazdasági szereplők kapcsolatainak bővülésére is.
- Az uniós tagsággal a kis- és közép vállalkozások számára megnyíló új lehetőségek és források (új piacok, bővülő támogatási lehetőségek, kooperációk) innovációs képességük erősítését eredményezheti.
- Az élethosszig tartó tanulás – ezen belül a felnőttképzés (munkaerő piaci képzés) – igényének általános erősödése, illetve támogatottsága lehetőséget kínál a régió kedvezőtlen képzettségi és szakképzési koordinációs problémáinak az enyhítésére.
- A hátrányos helyzetűeket érintő munkaerőpiaci zavarok kezelésében tapasztalható szemléletváltozás, azaz a hangsúlyeltolódás a rehabilitáció, reintegráció és a prevenció irányába a régió problémáinak kezeléséhez is új eszközöket adhat.
- Az uniós csatlakozásból fakadóan bővülő források állnak rendelkezésre a humán erőforrás-fejlesztéssel összefüggő feladatokra.
- Gazdasági-társadalmi kapcsolatok nemzetközi szintű erősödése elsősorban a Szlovákiával, valamint a régiót érintő nemzetközi közlekedési folyosók célországaiával.
- Integráltan fejlesztett település-együttesek kialakulása a régió településeinek a fővárosi agglomerációval szorosabbra fűződő kapcsolatainak keresztül.

A régió jövőbeli fejlődését befolyásoló külső tényezők 2.

Veszélyek

- Az olcsó munkaerőre alapozott versenyelőny eltűnése, a bértmunka jellegű gazdasági tevékenységek háttérbe szorulása a külföldi tőke gyorsuló kivonulását eredményezheti néhány ágazatban.
- A magyarországi turizmus (vendégforgalom) terén esetlegesen bekövetkező visszaesés csökkenti a potenciális keresletet a turisztikai vonzerők iránt.
- Az hazai iskolarendszer társadalmi egyenlőtlenségeket kiegyenlítő és egyenlő esélyeket biztosító szerepének gyengesége.
- A hazai szakképzés és a felsőoktatás korszerűsítésének, átalakításának akadályozó tényezői, mint pl. a finanszírozási és szabályozási rendszer, az érintettek ellenérdekeltsége.
- Az európai munkaerőpiac megnyílásával a jól képzett munkaerő jelentős része elhagyhatja a régiót (elsősorban a hiányszakmákban).
- A hazai szociális ágazat alulfinanszírozottsága, gyenge érdekérvényesítő képessége, szakmai döntések átpolitizáltsága.
- Nemzetközi szinten a szomszédos országokkal nincs kellő részletességű és távlatos közös szakmai megállapodás a közlekedéshálózat fejlesztéséről. Ez a régió elszigeteltségét fenntartja, a határ mentiség előnyeinek kihasználását hátráltatja.
- Az előbbihez csatlakozó veszély a nyugat-kelet irányba haladó 8-as főút régió határian kívüli szakaszai fejlesztésnek elmaradása, kapacitásának kimerülése.
- A régió környezet terhelése nő a gyenge környezetintegritással tervezett és bonyolított hazai közúti fejlesztések és a tranzitforgalom növekedése miatt.
- A területalapú felzárkóztatás hátrányosan érintheti a fejlettebb térségeket.

A régió fejlesztési irányai:

1. Regionális növekedési pólusok fejlesztése

MEGERŐSÍTÉS

- Innovációs és tudásközpont szerep megerősítés,
- Gazdasági funkciók megerősítése, befektetési környezet javítása,
- Kulturális szerep megerősítés,
- Regionális döntéshozatali és igazgatási-szervezési szerep bővítése,

SZEREPKÖR, HÚZÓERŐ

- A központ régió belüli elérhetősége,
- A központ régió kívüli elérhetősége,
- Növekedési tengelyek kialakítása,
- Növekedési alközpontok (regionális decentrum) rendszerének kialakítása

FENNTARTHATÓSÁG

- Közlekedési kapcsolatok, rendszerek modernizációja,
- Szuburbanizációs folyamatokból adódó társadalmi problémák kezelése,
- A „pólusok” társadalmilag, illetve fizikailag erodálódó tereinek revitalizálása,
- A fokozott környezeti terhelés ártalmainak csökkentése

2. Külső és belső perifériák, elmaradott térségek felzárkóztatása

- Települési infrastrukturális feltételek javítása és a közszolgáltatások megfelelő elérhetőségének biztosítása,
- Életerős, érdekérvényesítésre képes helyi-térségi közösségek kialakulásának segítése,
- A helyi-térségi munkahely kínálat bővítésére, a humánerőforrás-fejlesztés,
- Innovatív szociális programok,
- Térségi központok, regionális decentrumok hatékony elérhetőségének biztosítása,
- A periférikus térségekben a hiányos funkciójú központok megerősítése,
- Környezeti és kulturális értékek megőrzése, fenntartható használata, organikus fejlesztések

3. Fejlesztési prioritások sajátos adottságú térségtípusokra

A táji értékekben gazdag területek erőforrásainak fenntartható kiaknázása

- Helyi erőforrások fenntartható kiaknázása,
- Helyi humánerőforrás fejlesztés-szervezés,
- Környezeti szempontú tervezés és tájmenedzsment

Agrár térségek gazdaságának diverzifikálása

- Agrárgazdaság diverzifikációjának erősítése,
- Gazdasági diverzifikáció (falusi turizmus, vidéki vállalkozások),
- Integrált vidékfejlesztési programok

Határmenti területek együttműködése

- Összehangolt turisztikai termékrendszer kialakítása,
- Határon átnyúló természet- és környezetvédelmi programok
- Vonzáskörzeti kapcsolatok újjáélesztése / kialakítása,
- Közös befektetés ösztönzés, gazdaságfejlesztés,
- Közös területi tervezés, közös regionális programok, tapasztalatok átadása,
- Az elérhetőség fejlesztése határon átnyúló úthálózat-fejlesztéssel

Az összeállítás forrásai:

- A Közép-Dunántúli Régió Társadalmi Atlasza 2010. Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség közhasznú nonprofit Kft.
- Közép-Dunántúl. Agócs István, KDRFT, Bp.2005. május 17.
- Országos Területfejlesztési Konceptió (helyzetértékelés 2005)
- www.fejlesztéspolitika.gov.hu/dokumentumok
- A Közép-Dunántúl regionális helyzetértékelése az OTK-hoz. KDRFT 2004. Székesfehérvár
- Mészáros E.-Schweitzer F. (szerk.) 2002: Föld, víz, levegő. Magyar tudománytár 1. MTA Társadalomkutató Kp. – Kossuth kiadó Bp.
- Enyedi Gy.-Horváth Gy. (szerk.) 2002: Táj, település, régió. Magyar tudománytár 2. MTA Társadalomkutató Kp. – Kossuth kiadó Bp.
- Karátson D. (szerk.) 2000: Pannon enciklopédia, Magyarország földje. Kertek kiadó Bp.
- Perczel Gy. 2003: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. ELTE Eötvös Kiadó Bp.
- Magyarország Atlasza 2001: Cartographia Bp.
- Kistérségek a Közép-Dunántúlon. 2009; KSH 2011. május
<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/veszpremkistersegek/veszpremkistersegek09>
- Megyei jogú városok a Közép-Dunántúlon, 2009 KSH 2011. május <http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/stattukor/regiok/veszpremmjogu/veszpremmjogu2009.pdf>